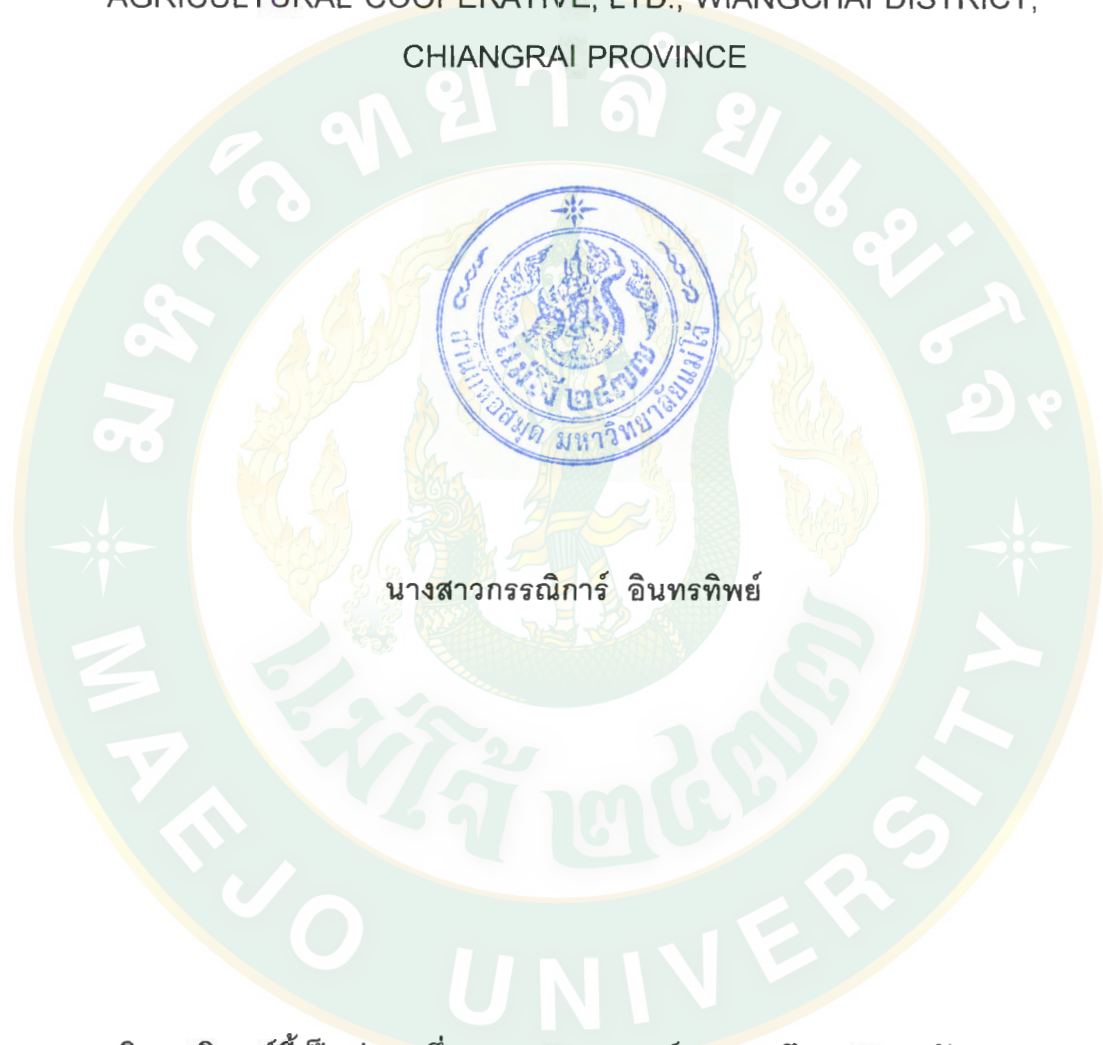

ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของ
สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

MEMBERS' SATISFACTION WITH THE ROLES OF WIANGCHAI
AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD., WIANGCHAI DISTRICT,
CHIANGRAI PROVINCE

นางสาวกรรณิการ์ อินทรทิพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

พ.ศ. 2544

ลิขสิทธิ์ของโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

สาขาวิชา

ภาควิชา

เรื่อง ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด อำเภอเวียงชัย
จังหวัดเชียงราย

MEMBERS' SATISFACTION WITH THE ROLES OF WIANGCHAI AGRICULTURAL
COOPERATIVE, LTD., WIANGCHAI DISTRICT, CHIANGRAI PROVINCE

นามผู้วิจัย นางสาวกรรณิการ์ อินทรทิพย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.รัตนา พิทธิสุวรรณ)

วันที่ 26 เดือน ๙.๑ พ.ศ. ๒๕๔๔

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ)

วันที่ ๙.๕ เดือน ๙.๑ พ.ศ. ๒๕๔๙

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์น้ำเพชร วินิจฉัยกุล)

วันที่ 26 เดือน ๙.๑ พ.ศ. ๒๕๔๔

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทรศิริ)

วันที่ 26 เดือน ๙.๑ พ.ศ. ๔๔

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(อาจารย์สรายุ เพิ่มพูน)

ประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 2 เดือน 1๒๓๓ พ.ศ. ๒๕๓๓

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

โดย

นางสาวกรรณิการ์ อินทรทิพย์

มีนาคม 2544

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด 2) บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก 3) ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด 4) ความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาท และ 5) ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญและข้อเสนอแนะตามความคิดของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ systematic random sampling ได้กลุ่มตัวอย่าง 350 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในช่วงปีการผลิต 2541/2542 โดยค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละใช้สำหรับอธิบายลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์ ส่วน Weight Mean Score (WMS) ใช้วัดความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด และ Multiple Range Test โดยวิธี Least Significant Difference ใช้ทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทแต่ละบทบาทในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-50 ปี มีสถานภาพสมรส และได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็น

ของตนเองเฉลี่ย 12 ไร่ เซาทั้งหมดเฉลี่ย 13 ไร่ และทำฟริเฉลี่ย 9 ไร่ มีรายได้จากอาชีพหลักคือ การเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 37,282 บาท และมีรายได้จากอาชีพรองเฉลี่ยต่อครัวเรือนแตกต่างกัน ไปโดยได้จากอาชีพรับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 17,228 บาท ค่าขายเฉลี่ย 16,170 บาท หนี้กรรมในครัวเรือนเฉลี่ย 2,000 บาท และอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวเฉลี่ย 13,163 บาท สมาชิกส่วนใหญ่มีการถือหุ้นมากกว่า 201 หุ้น และเป็นสมาชิกประมาณ 5 ปี แต่โดยเฉลี่ยแล้ว สมาชิกทั้งหมดจะเข้าเป็นสมาชิกประมาณ 8 ปี

การวิจัยเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตร เวียงชัย จำกัดนั้นพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อธุรกิจด้านต่าง ๆ ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจออมทรัพย์ ธุรกิจขาย การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ และธุรกิจซื้อ ตามลำดับ ซึ่งความพึงพอใจในแต่ละบทบาทแตกต่างกัน ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในระดับความเชื่อมั่น 0.01

สำหรับบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์ในการตอบสนองของความต้องการของสมาชิกด้านธุรกิจสินเชื่อพบว่า สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์ในรูปเงินสดเฉลี่ย 26,480 บาทต่อปี โดยกู้ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตในขณะเดียวกัน สมาชิกส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ในธุรกิจซื้อพบว่าส่วนใหญ่สมาชิกซื้อสินค้าประเภทวัสดุ อุปกรณ์การเกษตร โดยมีสาเหตุในการซื้อคือต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจและต้องการอุดหนุนสหกรณ์ ในธุรกิจขายพบว่า สมาชิกเกือบครึ่งหนึ่งนำผลผลิตข้าว และข้าวโพดมาขายให้สหกรณ์ เช่นเดียวกับธุรกิจออมทรัพย์พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์เนื่องจากพอใจกับดอกเบี้ยที่สหกรณ์จ่าย สำหรับการศึกษอบรมและส่งเสริมอาชีพนั้นพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ได้รับบริการข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์โดยประธานกลุ่มเป็นผู้ให้ข่าวสาร และสมาชิกมีความรู้ในเรื่องหลักสหกรณ์โดยวิธีการประชุมจากประธานกลุ่ม

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานสหกรณ์พบว่า ในการดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ยังอาศัยเงินทุน (เงินกู้) จาก ธกส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสมาชิกส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกเพราะต้องการกู้เงิน และต้องการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมฉาบปีกสงเคราะห์ สมาชิกขาดความสนใจในการเป็นเจ้าของสหกรณ์ และเห็นว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความรู้ในระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์ และมีการตัดสินใจแก้ปัญหาล่าช้า สำหรับฝ่ายจัดการสมาชิกเห็นว่า พนักงานมีความรับผิดชอบ แต่ขาดประสบการณ์ในการทำธุรกิจ สหกรณ์ยังใช้ประโยชน์จากตลาดกลางไม่เต็มที่ และเห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีน้อย จึงดูแลแนะนำส่งเสริมสหกรณ์แก่สมาชิกได้ไม่ทั่วถึง

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School Project of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Cooperative Economics

**MEMBERS' SATISFACTION WITH THE ROLES OF WIANGCHAI
AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD., WIANGCHAI DISTRICT,
CHIANGRAI PROVINCE**

By

GANNIGA INTARATIP

MARCH 2001

Chairman: Dr. Ratana Pothisuwan
Department/ Faculty: Department of Agricultural Economics and Cooperatives,
Faculty of Agricultural Business

The objectives of this study were to investigate 1) personal and socio-economic backgrounds of Wiangchai Agricultural Cooperative members; 2) the operational roles of Wiangchai Agricultural Cooperative, in response to the members' needs; 3) the members' satisfaction with the roles of Wiangchai Agricultural Cooperative; 4) differences in the members' satisfaction with each role; and 5) the members' problems and recommendations. The data was collected by means of interview schedules from 350 members selected by systematic random sampling in the crop year 1999/2000. The mean and percentage were used to describe personal and socio-economic status of the members and the Weight Mean Score (WMS), to describe the members' satisfaction with the roles of Wiangchai Agricultural Cooperative, Ltd. The Least Significant Difference was used as Multiple Range Test to identify differences in the members' satisfaction with the cooperative's roles.

The results showed that most of the members were male, married, aged 36-50 years and had completed grade 4. The average agricultural land holding was 12 rai owned, 13 rai rented, and 9 rai free of charge. The average annual agricultural income per household was 37,282 baht; hired labor, 17,228 baht; trading, 16,170 baht; household handicraft, 2,000 baht; and others, 13,163 baht. Most members had more than 201 shares and have been members at an average of 5 years but their average membership period was 8 years.

The findings showed that the members were satisfied at a highest level with the cooperative's roles in credit, saving, selling, training, education and vocational promotion and selling respectively, with the significance level of 0.01.

The members were found to have obtained both short-term and medium-term credits in cash for production purpose at an average of 26,480 baht per year. Most of them bought agricultural materials and equipment to receive dividend and to serve cooperative activities in purchasing business. Almost one-half of them sold their paddy and maize to the cooperative in sale business and deposited money with the cooperative in favor of the high interest rate. In terms of education, training, and vocational promotion, most of them obtained agricultural information from their group leaders as well as cooperative knowledge through group meetings.

The operational problems of the cooperative were: the cooperative depended on the capital (loan) from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives and the Cooperative Promotion Department; most of the members enrolled for membership because they wanted to borrow money and to be members of the Association of Cremation Fund; the members lacked cooperative mind and viewed that the cooperative committee was not quite creative, indecisive, and lacked knowledge of cooperative rules and regulations. They viewed that the cooperative management staff were responsible but lacked business experience; the cooperative did not fully utilize the central market; and there were few cooperative promotion officers, unable to provide advice to all members.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงลงได้หากปราศจากความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร. รัตนา โพธิสุววรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ และอาจารย์น้ำเพชร วิณิชชัยกุล คณะกรรมการที่ปรึกษาและรองศาสตราจารย์ ดร. สุนิลา ทนุผล ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรยา อภิชาติตรากุล และ อาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปรกิติ ที่ได้กรุณาตรวจบทความด้วยภาษาอังกฤษ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์

ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษายังได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย ตลอดจนคณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณทุกท่านในโอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นกำลังใจ และสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จตามความมุ่งหวัง พร้อมทั้ง พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่เป็นกำลังใจอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

กรรณิการ์ อินททธิพย์

มีนาคม 2544

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
สหกรณ์การเกษตร	9
บทบาทของสหกรณ์การเกษตร	12
บทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	15
ความพึงพอใจ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
ภาคสรุป	21
แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด	22
สมมติฐานในการวิจัย	22
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	23
สถานที่วิจัย	23
ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	24

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การทดสอบแบบสัมภาษณ์	27
การรวบรวมข้อมูล	28
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	31
ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล	32
ตอนที่ 2 บทบาทการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก	40
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อ บทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก	62
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานเพื่อ ทดสอบความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อ บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาท	69
ตอนที่ 5 ปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญ และข้อเสนอแนะตามความคิด ของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	72

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผลการวิจัย	79
ข้อเสนอแนะ	82
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	90
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบสมมติฐาน	108
ภาคผนวก ค เกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานของสหกรณ์ภาคการเกษตร	110
ภาคผนวก ง ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	113
ภาคผนวก จ ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม	25
2	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศและสถานะภาพสมรส	32
3	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอายุและระดับการศึกษา	33
4	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร	34
5	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนพื้นที่และลักษณะการ ถือครองที่ดิน	35
6	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการประกอบอาชีพรองและ รายได้จากอาชีพรอง	36
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้ในภาคการเกษตร	37
8	แหล่งที่มาของรายได้และจำนวนเงินได้ในภาคเกษตร	38
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกและ จำนวนหุ้น	39
10	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการเงินกู้	40
11	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสาเหตุที่ไม่ใช้เงินกู้ของ สหกรณ์และแหล่งเงินกู้นอกจากสหกรณ์	41
12	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามจำนวน เงินกู้	42
13	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามวัตถุประสงค์การกู้และประเภทของเงินกู้ที่รับบริการ	43
14	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามรูปแบบ การรับบริการเงินกู้	44
15	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามการชำระ หนี้	45
16	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามสาเหตุที่ ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้บางส่วน	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการธุรกิจซื้อ	47
18	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์จำแนกตามประเภทสินค้าและสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์	48
19	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งที่ซื้อสินค้าที่ไม่ใช่สหกรณ์และสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากแหล่งอื่น	49
20	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการทำธุรกิจขายกับสหกรณ์	49
21	จำนวนของสมาชิกที่เคยขายผลผลิตผ่านสหกรณ์จำแนกตามชนิดของผลผลิต	50
22	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งขายผลผลิตที่นอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น	51
23	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการรับฝากเงิน	52
24	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามประเภทเงินฝาก	52
25	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามสาเหตุ	53
26	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ฝากเงินกับสถาบันการเงินอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ฝากเงินกับแหล่งอื่น	54
27	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจากสหกรณ์	55
28	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากสหกรณ์จำแนกตามแหล่งข่าวสารและประเด็นของข่าวสาร	56
29	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ได้รับความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งอื่นจำแนกตามแหล่งข่าวสาร	57
30	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากสหกรณ์	58
31	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์จำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับและวิธีการให้ความรู้	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
32	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์ จากแหล่งอื่นจำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับ	60
33	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความเห็นในการเพิ่มธุรกิจ	61
34	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความคาดหวังในการเข้าร่วม ธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันภัย	61
35	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบท บาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจต่าง ๆ	65
36	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบท บาทของสหกรณ์ในทุกด้าน	65
37	ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้าน ธุรกิจสินเชื่อ	66
38	ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้าน ธุรกิจซื้อ	66
39	ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้าน ธุรกิจขาย	67
40	ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในธุรกิจ ออมทรัพย์ (รับฝากเงิน)	67
41	ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในการ ให้การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ	68
42	สรุปค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของสมาชิกต่อบทบาท ของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน	69
43	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความพึงพอใจของสมาชิกต่อ บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้ง 5 บทบาท	70
44	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อ บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	71

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การจัดโครงสร้างองค์กรของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	17
2	กรอบแนวความคิดในการแสดงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาท ของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	22

บทที่ 1
บทนำ
(INTRODUCTION)

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจซึ่งกลุ่มบุคคลและผู้มีอาชีพเหมือนกัน หรืออาศัยอยู่ในท้องถิ่นใกล้เคียงกัน และมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันรวมตัวกันเป็นสมาชิกก่อตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ เพื่อร่วมมือกันดำเนินธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์และปรับปรุงการประกอบสัมมาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาธิปไตยด้วยวิธีการสหกรณ์ ซึ่งยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นวิธีการในการดำเนินงาน (กรมส่งเสริมสหกรณ์: 2540)

สหกรณ์แห่งแรกของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ภายใต้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้” เป็นสหกรณ์หาทุนขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจแบบเอกประสงค์ในด้านสินเชื่อและมีการควบคุมแบบง่าย ๆ งานสหกรณ์ได้มีการพัฒนาตามลำดับ ในปัจจุบันสามารถแบ่งออกตามลักษณะการประกอบอาชีพของสมาชิกเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตรกับสหกรณ์นอกภาคการเกษตร สหกรณ์ได้ปรับตัวดำเนินธุรกิจแบบเอกประสงค์และให้บริการสมาชิกแบบครบวงจร สหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจให้บริการสมาชิกตั้งแต่การผลิต การให้สินเชื่อ การซื้อ การขายและการแปรรูป ส่วนสหกรณ์นอกภาคการเกษตรจะดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ประเภทนั้น ๆ

สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์ประเภทหนึ่ง ได้เริ่มดำเนินการในประเทศไทยมาแล้วกว่า 83 ปี แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้สูงขึ้น จึงควรจะได้มีการปรับปรุงให้สหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ เหล่านี้มีความเข้มแข็ง และสามารถดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การปรับปรุงดังกล่าวจะต้องกระทำพร้อม ๆ กันไปทั้ง 2 ด้าน คือทางด้านตัวสหกรณ์การเกษตรเองและทางด้านสมาชิกของสหกรณ์

ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้รับการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2521 มีสมาชิกแรกตั้ง 205 คน มีทุนเรือนหุ้น 10,200 บาท ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 2,726 คน มีทุนเรือนหุ้น 30,351,770 บาท ดำเนินธุรกิจด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย การส่งเสริมอาชีพและการศึกษาอบรม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสหกรณ์ประสบปัญหา และมีข้อบกพร่องต่าง ๆ มากมาย เช่น การขาดแคลนเงินทุน ปัญหาด้านการตลาดหนี้สินค้างชำระนาน สินค้าขาดหาย สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ และนอกจากนี้ ที่สำคัญยังมีการทุจริตของพนักงานและกรรมการ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกขาดความศรัทธา และไม่มี ความเชื่อมั่นในสหกรณ์ สมาชิกส่วนใหญ่จะมาทำธุรกิจเฉพาะด้านเครดิตเท่านั้น ส่วนธุรกิจอื่น ๆ แทบจะไม่มี การเคลื่อนไหว ซึ่งสหกรณ์โดยคณะกรรมการชุดใหม่ก็ได้พยายามแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนรับผู้จัดการคนใหม่เข้ามาบริหารงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เป็นผลให้สหกรณ์สามารถแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้สำเร็จลุกล่วงไปแล้วส่วนหนึ่ง แต่ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา 31 มีนาคม 2542 มีสมาชิก 2,697 คน มีทุนเรือนหุ้น 30,351,770 บาท เงินกู้ระยะสั้น 30,038,874 บาท เงินกู้ระยะปานกลาง 18,836,050 บาท มีดอกเบียค้าง 686,901 บาท มีหนี้ถึงกำหนดชำระแต่ไม่ได้ชำระจำนวน 21,674,126 บาท เงินฝากออมทรัพย์ 13,057,695 บาท ธุรกิจซื้อ 10,683,425 บาท ธุรกิจขาย 1,172,648 บาท มีสมาชิกสหกรณ์มาทำธุรกิจขายต่อคนต่อปี จำนวน 430 บาท (สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด: 2542)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของสหกรณ์ในภาคการเกษตร จำนวน 17 ข้อ ซึ่งสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด สามารถผ่านเกณฑ์วัดมาตรฐานถึง 15 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์วัดมาตรฐาน 2 ข้อ คือ

ข้อ 9 ในรอบปีบัญชีล่าสุดสหกรณ์มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 2,531 คน มีสมาชิกที่มาทำธุรกิจขายสินค้ากับสหกรณ์ จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 11.85 ของสมาชิกทั้งหมด

ซึ่งเกณฑ์วัดมาตรฐานของ กรมส่งเสริมสหกรณ์จะต้องมีสมาชิกมาทำธุรกิจขายกับสหกรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดในปีบัญชีล่าสุด

ข้อ 17 ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมาสหกรณ์ได้จัดสรรกำไรสุทธิเป็นเงินปันผลตามหุ้นจำนวน 1,129,430.50 บาท ในอัตราร้อยละ 5.5

ซึ่งเกณฑ์วัดมาตรฐานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องจ่ายเงินปันผลตามหุ้นของสหกรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 ในปีบัญชีล่าสุด

จากปัญหาที่เกิดขึ้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เหตุใดสหกรณ์ไม่สามารถทำหน้าที่หรือมีบทบาทสำคัญในการทำให้สมาชิกมาทำธุรกิจกับสหกรณ์ ประกอบกับสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์ที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นสหกรณ์ตัวอย่าง ในการที่จะส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์สู่มาตรฐานสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในปีงบประมาณ 2543 ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์พื้นฐานและผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด เพื่อประกอบการดำเนินงาน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ว่าหลังจากที่สหกรณ์ได้แก้ไขข้อบกพร่องและรับผู้จัดการใหม่มาบริหารงานสหกรณ์สามารถให้บริการต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิกอย่างไรบ้าง และสมาชิกมีความพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์หรือไม่เพียงใด สหกรณ์มีปัญหาสำคัญ ๆ ด้านใดบ้าง และควรแก้ไขอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Study)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
2. บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก
3. ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
4. ความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาท
5. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญและข้อเสนอแนะตามความคิดของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย (Scope and Limitation of the Study)

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ได้จัดเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 30 มิถุนายน 2543 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์ยังไม่ได้ทำนาและสามารถให้การตอบคำถามได้
2. การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะ
 - 2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร อาชีพครอง จำนวนหนี้ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก รายได้ และรายจ่าย
 - 2.2 บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - (1) ด้านธุรกิจสินเชื่อ
 - (2) ด้านธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)
 - (3) ด้านธุรกิจซื้อ
 - (4) ด้านธุรกิจขาย
 - (5) ด้านการส่งเสริมอาชีพและการศึกษาอบรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

ผลการวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้บริหาร ของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ผู้บริหารระดับสูงของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพิจารณาวางนโยบายเพื่อส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์

3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของสมาชิกเพื่อประกอบการค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

นิยามศัพท์ (Definition of Terms)

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด อ.เวียงชัย จ. เชียงราย
สมาชิก หมายถึง บุคคลซึ่งมีสถานภาพเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

คณะกรรมการดำเนินการ หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการ (ฝ่ายบริหาร) ของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

ฝ่ายจัดการ หมายถึง เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ที่จัดจ้างเข้ามาปฏิบัติงานโดยทำสัญญาจ้างพร้อมหลักประกันการทำงาน ฝ่ายจัดการของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ซึ่งประกอบด้วย ผู้จัดการ พนักงานบัญชี พนักงานสินเชื่อ พนักงานการตลาด เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่ธุรการ

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ หรือการกระทำตามบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ซึ่งมีบทบาทในด้านธุรกิจต่าง ๆ คือ ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาอบรม

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ฯ ซึ่งความพึงพอใจนี้วัดจากการระบุความรู้สึกของสมาชิกที่อาจจะระบุว่าความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจมาก ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจน้อย และความพึงพอใจน้อยที่สุด

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของสมาชิกทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิก

ในครัวเรือน จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร อาชีพรอง รายได้ รายจ่าย จำนวนหุ้น และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาชั้นสูงสุดของสมาชิกที่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งของรัฐบาลและเอกชน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวของสมาชิกจริง

จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร หมายถึง จำนวนคนในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลที่สามารถปฏิบัติงานทำการเกษตรได้ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 13-65 ปี

พื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดนับเป็นจำนวนไร่ซึ่งสมาชิกใช้ทำการเกษตรในปีการเพาะปลูก 2542 คือ 1 เมษายน – 31 มีนาคม 2543

ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิก ได้แก่ เป็นที่ของตนเองทั้งหมดเช่าทั้งหมด คนอื่นให้ทำเปล่า (ทำฟรี)

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพอื่นที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร

รายได้ หมายถึง รายได้ของครอบครัวที่เป็นเงินสดทั้งหมด (รายได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร) นับเป็นจำนวนบาท

รายจ่าย หมายถึง รายจ่ายของครอบครัวรวมถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

จำนวนหุ้น หมายถึง จำนวนเงินที่สมาชิกถือหุ้นในสหกรณ์มูลค่าหุ้นละ 10 บาท

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง ระยะเวลา นับเป็นจำนวนปีที่สมาชิกสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

วก. หมายถึง วัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์ อาหารสัตว์ เครื่องสูบน้ำ และ รถไถดิน ฯลฯ

เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ หมายถึง เงินฝากที่มีการกำหนดยอดเงินฝากขั้นต่ำแต่ละครั้งและกำหนดระยะเวลาการถอนเงินฝากตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป หากถอนเงินฝากก่อนกำหนดก็จะไม่ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากสำหรับยอดเงินฝากนั้น

ธุรกิจสินเชื่อ หมายถึง การให้สินเชื่อของสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์กู้ยืมไปใช้จ่ายในการผลิต และการขายผลิตผลการเกษตร และค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เช่น ซื้อที่ดินการเกษตร ค่าจ้างแรงงาน การให้สินเชื่อนั้นอาจให้เป็นเงินสดหรือเป็นสิ่งของ เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ฯลฯ

ธุรกิจซื้อ หมายถึง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่ายให้กับสมาชิก โดยสหกรณ์สอบถามความต้องการสินค้าต่าง ๆ ของสมาชิก แล้วจะจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก

ธุรกิจขาย หมายถึง การรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจากสมาชิกเพื่อจำหน่าย

เงินกู้ระยะเวลานสั้น หมายถึง เงินกู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลงทุนทำการเกษตรเช่น ซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ กำหนดส่งชำระคืนหลังจากที่เก็บเกี่ยวผลผลิต หรือภายในระยะเวลา 1 ปี แต่ไม่เกิน 18 เดือน

เงินกู้ระยะปานกลาง หมายถึง เงินกู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลงทุนในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรหรือสร้างบ้าน เช่น ซื้อเครื่องสูบน้ำ รถไถนาเดินตาม สร้างบ้าน ซ่อมที่ดิน ฯลฯ กำหนดส่งชำระคืนภายในระยะเวลา 3-5 ปี

บทที่ 2
การตรวจเอกสาร
(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหา และดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- สหกรณ์การเกษตร
- บทบาทของสหกรณ์การเกษตร
- การจัดโครงสร้างองค์กรของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
- ความพึงพอใจ
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

V.K.Gunta and V.R. Gaikwad Indian Institute of Management Ahmedabad (IIMA) ในประยงค์ สายประเสริฐ (2535: 29) กล่าวว่าสหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบเอนกประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรม และ จริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิก และ ส่วนรวม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยผลประโยชน์ทั้งหมดที่สมาชิกทุกคนจะได้รับจากสหกรณ์ มี 3 ด้านคือ

1. ผลประโยชน์ทางการเงิน

- 1.1 ผลผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น
- 1.2 บั้จจ่ายการผลิตมีราคาต่ำเนื่องจากซื้อครั้งละมากๆ
- 1.3 ราคาผลผลิตสูงขึ้นโดยวิธีการตลาดที่ดีกว่า
- 1.4 มูลค่าของผลผลิตสูงขึ้นจากการแปรรูป
- 1.5 ทำงานนอกไร่นา
- 1.6 สมาชิกใช้ทรัพยากรต่างๆ ดีขึ้นกว่าเดิม
- 1.7 พัฒนาทรัพยากรใหม่ๆ

- 1.8 สินค้าบริโภคราคาถูกลง
- 1.9 รัฐบาลให้เงินช่วยเหลือและอุดหนุน
- 1.10 มีการใช้บุคลากรในฝ่ายจัดการและอื่น ๆ รวมทั้งทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น เช่น คลังสินค้า ยานพาหนะ ฯลฯ
- 1.11 ลดการเสี่ยงภัยโดยใช้วิธีการประกันภัย
- 1.12 อื่น ๆ เช่น บริการทางการแพทย์ พิธีศพ คำแนะนำทางกฎหมาย ฯลฯ
2. ผลประโยชน์ทางด้านสวัสดิการ
 - 2.1 เป็นแหล่งรับความช่วยเหลือตามโครงการสวัสดิการของรัฐบาล เช่น สุขภาพ สาธารณสุข การศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอาชีพ การดูแลบ้าน การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกผ่านสหกรณ์
 - 2.2 โครงการทำนองเดียวกันกับข้อ 1 แต่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การเอกชน องค์การระหว่างประเทศ เช่น CARE, UNICEF, OXFAM ฯลฯ
 - 2.3 สวัสดิการที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิก
3. ผลประโยชน์ทางด้านสังคม
 - 3.1 เสรีภาพ, ความเชื่อมั่น และ เคารพตนเอง
 - 3.2 สถานภาพทางสังคมที่ดีกว่าในหมู่เครือญาติ และชุมชน เนื่องจากมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น
 - 3.3 ความเปลี่ยนแปลงในด้านอาชีพอื่นนอกภาคการเกษตร
 - 3.4 ความเสมอภาคในหมู่สมาชิก
 - 3.5 มีวัฒนธรรมที่ดีกว่า เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมของสมาชิก

สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Cooperatives)

แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรมีหลายแนวความคิดโดยแนวคิดหนึ่งนั้น วิเชียร อินทชาติ (2516: 1) ได้ให้ความหมายว่าสหกรณ์การเกษตร คือสหกรณ์ที่เกษตรกรชาวไร่ ชาวนา รวมกันจัดตั้งขึ้นโดยสมาชิกของสหกรณ์นั้นเป็นเกษตรกรทั้งหมด สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นจะต้องประกอบธุรกิจหลายอย่างเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น ในขณะที่ ดาร์ณี เชนฮอลล์ (2532: 46) กล่าวถึงสหกรณ์การเกษตรว่าเป็น การให้บริการด้านสินเชื่อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร การตลาดแปรรูป การปรับปรุงที่ดิน

และส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้ อุดม เขยทิววงศ์ และนคร จิโรจพันธ์ (2527: 78) กล่าวเพิ่มเติมว่าสหกรณ์การเกษตรยังดำเนินงานบริการแก่สมาชิกในรูปแบบประสงค์ด้วย ดังนั้น สรุปโดยทั่วไปสหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่มีเกษตรกรเป็นสมาชิก ดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร คือ ให้บริการด้านสินเชื่อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร การตลาด การแปรรูป การปรับปรุงที่ดินและส่งเสริมการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ (1) การช่วยสมาชิกให้ได้ผลประโยชน์ทางการเงินตามวิธีการสหกรณ์ ซึ่งใช้วิธีให้บริการแก่สมาชิกโดยไม่แสวงหากำไร ดังเช่นธุรกิจเอกชน และ (2) ยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้สูงขึ้น (ดารณี เชนฮอลล์, 2532: 3,46)

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2540: 46) 6 ประการคือ

1. ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร
2. จัดหาวัสดุการเกษตรและสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่าย
3. จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
4. รับฝากเงิน
5. จัดบริการและบำรุงที่ดิน
6. ส่งเสริมความรู้ทางเกษตรแบบใหม่
7. ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์

กองประมวลผลและพัฒนาสารสนเทศ (2542: 15) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญของสหกรณ์การเกษตร 5 ประการคือ

1. จัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพและใช้จ่ายภายในครัวเรือน โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำและเหมาะสม
2. ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์โดยวิธีการรับฝากเงินจากสมาชิกประเภทประจำและออมทรัพย์
3. ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรตลอดจนสิ่งของอื่นที่จำเป็นจำหน่ายแก่สมาชิกในราคายุติธรรม
4. ดำเนินการด้านการตลาดโดยรวบรวมพืชผลและผลิตผลของสมาชิกเพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาดี และเป็นธรรมในด้านการชั่ง ตวง วัด
5. ให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตรแผนใหม่ แก่สมาชิกเพื่อลดต้นทุนผลิตและได้รับผลผลิตสูงขึ้น โดยการแนะนำพันธุ์พืชที่เหมาะสมวิธีการใช้ปุ๋ย

และยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ และเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เช่น รถไถนา แทรกเตอร์
ปรับดิน เครื่องสูบน้ำ ฯลฯ บริการแก่สมาชิก โดยคิดค่าบริการพอสมควร

โยชิมาซา มัทสึนามิ (2534) ผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นด้านการจัดการสหกรณ์ของโครงการส่งเสริมการเกษตรในประเทศไทย ได้กล่าวถึงลักษณะพิเศษของธุรกิจสหกรณ์การเกษตร ดังนี้

1. การดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่เป็นองค์กร ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างโดยมีเกษตรกรเป็นสมาชิกสหกรณ์ สหกรณ์จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกทำการเกษตรของตนเองและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น นอกจากนี้ วัตถุประสงค์การทำธุรกิจของสหกรณ์จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำการเกษตรและการดำเนินชีวิตของสมาชิกด้วย

2. สหกรณ์จะทำธุรกิจอย่างไร จึงจะทำให้วัตถุประสงค์นั้นปรากฏขึ้นมาเป็นจริงนั้น หลักพื้นฐานความคิดอยู่ที่ว่าการบริหารงานของสหกรณ์เป็นแบบประชาธิปไตย วัตถุประสงค์สูงสุดของสหกรณ์ก็คือการเพิ่มพูนผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก การตัดสินใจขั้นสุดท้ายอยู่ที่ว่าสมาชิกจะได้ประโยชน์อะไร ไม่ว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรก็เป็นการทำเพื่อสมาชิกเท่านั้น

สหกรณ์จะตัดสินใจดำเนินธุรกิจอะไรนั้นจะต้องดำเนินการอย่างเป็นประชาธิปไตย สหกรณ์จะทำธุรกิจอย่างอิสระโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของสมาชิก และการทำการเกษตรรวมถึงการดำเนินชีวิตของสมาชิกไม่ได้

3. สมาชิกมีเป้าหมายในการพัฒนาการเกษตรและความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น จึงได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นมา สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นมาเป็นองค์กรนั้นไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาให้เติบโตไปตามลำพัง สภาพโดยรวมทั่วไปของการดำเนินชีวิตของเกษตรกรจะเห็นได้ชัดว่าในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมโดยทั่วไปนั้นมีความสามารถในการสะสมและรวบรวมทุนจัดทำเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ มีการแบ่งงานและการร่วมงานกันเพื่อทำการผลิตให้เป็นจริงขึ้นมา ในขณะที่เกษตรกรกลับมีการจัดการขนาดเล็ก ซึ่งเป็นการใช้แรงงานภายในครอบครัวเท่านั้น จะเห็นได้ว่าเกษตรกรอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ มีเศรษฐกิจที่ไม่สัมพันธ์กัน ฉะนั้นสหกรณ์ซึ่งมีการจัดการองค์กรที่เป็นประชาธิปไตยนั้น จะเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้

นอกจากนี้สิ่งที่เกษตรกรเคยต่างคนต่างทำก็จะมีการหันมาร่วมมือกันทำ เช่น การซื้อปุ๋ยหรือยาปราบศัตรูพืชที่สมาชิกเคยซื้อกันเอง ก็จะมารวมกันจัดซื้อ ซึ่งก็เป็นวิธีรวมกันซื้อในธุรกิจซื้อของสหกรณ์นั่นเอง จากการแบ่งงานและร่วมแรงกันของสมาชิกในการดำเนินการด้านการเกษตรและการดำเนินชีวิต สมาชิกก็จะสามารถปรับปรุงและพัฒนาการผลิตและรักษาผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของตนให้ปรากฏเป็นจริงขึ้นมาได้ ธุรกิจของสหกรณ์จะบริหารงานอย่างประชาธิปไตย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรและการดำเนินชีวิตของสมาชิกก็จะเป็นที่มาและก่อให้เกิดธุรกิจต่าง ๆ ขึ้น แล้วสมาชิกเข้าร่วมกับธุรกิจของสหกรณ์ และเป็นผู้ใช้บริการนั้น ๆ

โดยตรง และเพื่อให้ธุรกิจนั้นบรรลุผลสำเร็จ สมาชิกแต่ละรายจะต้องถือหุ้นเพื่อนำไปจัดหาบุคลากร และอุปกรณ์จำเป็นในการดำเนินงาน สมาชิกได้ใช้บริการโดยตรงจากบุคลากร และอุปกรณ์ที่จัดหา มาจากการถือหุ้นของตน นอกจากนี้เงินที่จ่ายสำหรับการถือหุ้นก็ไม่ใช่เพื่อหวังแบ่งส่วนกำไรจากการถือหุ้น การจ่ายปันผลจากการถือหุ้น ควรจะมีการกำหนดขอบเขตการปันผลในอัตราร้อยละที่ ครึ่งครัด ไม่ควรเน้นกำไรและเงินกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น เป็นเงินของสมาชิก เป็นส่วนที่จะต้องจ่ายคืน สมาชิกจะนำเงินส่วนนั้นอุทิศให้กลุ่มหนึ่งหรือกลุ่มใดได้ประโยชน์แต่ฝ่าย เดียวไม่ได้

เงินกำไรนี้สมาชิกสามารถตัดสินใจนำไปใช้ในเรื่องต่อไปนี้ได้

1. เพื่อเป็นเงินสะสมสำหรับการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
2. เพื่อนำไปสนับสนุนการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกใช้ร่วมกัน
3. เพื่อจัดสรรเฉลี่ยคืนให้สมาชิก ตามสัดส่วนการใช้บริการ

กล่าวคือ สหกรณ์นั้นดำเนินธุรกิจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการแก่สมาชิกให้มากที่สุดไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร การขยายธุรกิจของสหกรณ์จะต้องให้ความสำคัญแก่ การบริการสมาชิกเป็นอันดับแรก แต่กิจกรรมระหว่างสหกรณ์ และสมาชิกจะปรากฏความคล่องตัว และกระฉับกระเฉงขึ้นมาได้ ก็จะต้องมีการปรับปรุงอัตราการให้บริการ และระดับการใช้บริการของ สมาชิก ถ้าอัตราการให้บริการและระดับการใช้บริการของสมาชิก ก็จะเป็นเครื่องชี้ว่าสมาชิกมีความ ผูกพันกับสหกรณ์อย่างเข้มแข็ง ลึกซึ้งและมาก ฉะนั้นการจัดองค์กรให้มีความเข้มแข็งและการขยาย ปริมาณธุรกิจจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างแท้จริง

บทบาทของสหกรณ์การเกษตร (Roles of agricultural cooperatives)

คำว่าบทบาท (roles) ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้หลายแนวด้วยกัน ภิญโญ สาร (2520: 203) กล่าวว่า บทบาท คือความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดหวังบุคคลในตำแหน่ง หนึ่งควรกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งซึ่ง สอดคล้องกับ อุทัย หิรัญโต (2519: 250) กล่าวถึงความหมายของบทบาทว่าเป็นการแสดงออกหรือ กระทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขากระทำภายใต้สถานการณ์ทาง สังคมอย่างหนึ่ง ในทำนองเดียวกัน Sarbin (อ้างในเดือนจิตร สาริบุตร, 2529: 25) ได้ให้ความ หมายของบทบาทว่าเป็นความคาดหวังของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ๆ ว่าควรจะแสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมนั้นอย่างไรในลักษณะเดียวกัน สุพัตรา สุภาพ (2528: 30) ได้แสดงความเห็นว่าบทบาท คือการปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพซึ่งสอดคล้องกับ Wolman (อ้างใน สมยศ

สุวิทยาภรณ์, 2534: 10) กล่าวว่าคือบทบาทหมายถึงรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะของแต่ละบุคคลเมื่ออยู่ในตำแหน่งที่กำหนดในสังคม ส่วน Gross *et al.* (อ้างในสมยศ สุวิทยาภรณ์: 2534: 11) ได้กล่าวเน้นในด้านของการปฏิบัติตามบทบาทว่าเป็นเรื่องของการคาดหวังที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นปฏิบัติอย่างไรภายในขอบเขตแห่งฐานะของตน ในขณะที่ พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์ (2528: 7) ได้ให้ความหมายที่ชัดเจนลงไปอีกว่า “บทบาทเป็นข้อกำหนดพฤติกรรมซึ่งผูกพันกับสถานภาพ” ส่วนทิตยา สุวรรณชฎ (2517: 63-169) ได้สรุปบทบาทอย่างกว้างขวางและครอบคลุมทั้งหมดว่าประกอบด้วย 3 อย่างคือ บทบาทที่ควรจะเป็น บทบาทที่แสดงออก และบทบาทตามความคาดหวัง

ดังนั้นความหมายเกี่ยวกับบทบาท และการเกิดบทบาทในองค์การสามารถสรุปได้ว่า “บทบาทหมายถึงการปฏิบัติภารกิจของผู้ดำรงตำแหน่งที่ควรจะเป็น หรือแสดงออกอันสอดคล้องกับสถานภาพของตนกับสังคมที่ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งนั้น” สำหรับการเกิดบทบาทในองค์การเป็นการแสดงออกของบุคคลเมื่อเข้ามารับผิดชอบงานจะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับกฎเกณฑ์ระเบียบของหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติ (สมยศ สุวิทยาภรณ์, 2534: 12) เช่นเดียวกับถวิล เลิศประเสริฐ (2528: 259-260) รายงานว่าบทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมภายนอก ขณะที่ขบวนการสหกรณ์ดำเนินการมีขอบเขตสำหรับรูปแบบของวิสาหกิจสหกรณ์หลายประเภทและบทบาทอันสำคัญของสหกรณ์มีอยู่ 2 ประการคือ

1) สหกรณ์สามารถรักษาเสถียรภาพ และตรึงราคาสินค้าและบริการ และช่วยลดระดับราคาสินค้าบริโภคในตลาด ในขณะที่เดียวกันจะช่วยยกระดับราคาผลผลิตทางเกษตรให้สูงขึ้น เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกร

2) การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ หรือการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างเที่ยงธรรม

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2532: 78-80) กล่าวถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในการให้บริการแก่สมาชิกตามกิจกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บริการทางการเงิน

1.1 การให้เงินกู้แก่สมาชิก โดยมีการแนะนำและควบคุมการใช้เงินกู้ มีการสอบสวนแผนการเพาะปลูกของสมาชิกและการใช้เงินกู้ตามแผนงานแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) เงินกู้ระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานทางการเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ

2) เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ

1.2 การรับฝากเงินจากสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ สหกรณ์จะรับฝากเงินจากสมาชิก 2 ประเภท ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากให้สมาชิกในอัตราเท่ากับธนาคารพาณิชย์

2. บริการด้านการตลาด

สหกรณ์จะแสวงหาตลาดและพยายามขายผลผลิตการเกษตรของสมาชิกให้ได้ราคาที่เป็นธรรมทั้งนี้สหกรณ์จะดำเนินการให้สอดคล้องกันไปทั้งในการวางแผนการเพาะปลูกและการขาย สำหรับการขายนั้นจะดำเนินงานตั้งแต่การรวบรวม การเก็บรักษา การคัดคุณภาพ การแปรรูป และการตลาด

3. บริการด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

สหกรณ์ จะทำหน้าที่จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ในการเพาะปลูก กับสิ่งของที่จำเป็นสำหรับครอบครัวสมาชิก เช่น ข้าวสาร ฯลฯ มาขายแก่สมาชิกโดยวิธีต่อไปนี้

3.1 การจัดหา สหกรณ์จะจัดหามาขายเฉพาะสิ่งของและจำนวนตามใบสั่งซื้อร่วมกันของสมาชิกเท่านั้น

3.2 การขาย ปกติสหกรณ์จะขายด้วยเงินสด ซึ่งเป็นวิธีที่สหกรณ์ไม่เสี่ยงกับความเสียหายและสมาชิกสามารถซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าการซื้อด้วยเงินเชื่อ

4. การบำรุงที่ดิน

สหกรณ์ จะติดตั้งเครื่องยนตสูบน้ำตลอดจนจัดระบบการส่งน้ำ และการระบายน้ำ เพื่อการใช้น้ำเกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิกอย่างทั่วถึง

5. การส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตรเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของ สหกรณ์การเกษตร เพราะจะช่วยให้การเพาะปลูกของสมาชิกได้ผลดียิ่งขึ้น โดยจะดำเนินการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้การเกษตร ควบคู่ไปกับการวางแผนการเพาะปลูก

6. การให้การศึกษ้อบรม

สหกรณ์ตระหนักอยู่เสมอว่า การให้การศึกษ้อบรมอย่างสม่ำเสมอแก่บรรดาสมาชิก กรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของสหกรณ์จะช่วยให้บุคคลเหล่านี้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามหลักและวิธีการของสหกรณ์จะช่วยให้การประกอบธุรกิจของสหกรณ์เป็นไปด้วยดีและถูกต้อง

บทบาทของ สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ดังนี้
(สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด, 2542)

1. **ธุรกิจสินเชื่อ** ถือเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์เป็นการดำเนินธุรกิจที่สอดคล้องกับธุรกิจขายและธุรกิจซื้อ สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกทั้งในรูปแบบเงินสด คือสหกรณ์จะจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกเป็นเงินสดทั้งจำนวน หรือจ่ายตามความจำเป็นในการใช้เงินกู้ของสมาชิกซึ่งจะมาขอเบิกเงินในแต่ละครั้ง แต่ไม่เกินจำนวนเงินกู้ที่ขอกู้ไว้ตามสัญญา และในการให้เงินกู้ในรูปวัสดุการเกษตรคือสหกรณ์จะจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกเป็นวัสดุการเกษตร (วก.) ที่สมาชิกต้องการในการประกอบอาชีพ เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ฯลฯ สำหรับจำนวนเงินกู้นั้นขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความต้องการของสมาชิกแต่ละคน เงินกู้มี 2 ประเภทคือ

เงินกู้ระยะสั้น ระยะเวลา 1 ปี ไม่เกิน 18 เดือนใช้บุคคลค้ำประกัน 2 คน กู้ได้ไม่เกินคนละ 30,000 บาท ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันได้ไม่เกินคนละ 40,000 บาท

เงินกู้ระยะปานกลาง ระยะเวลา 3 - 5 ปีใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน กู้ได้สูงสุดไม่เกินคนละ 250,000 บาท โดยกู้ได้ครึ่งหนึ่งของราคาประเมินที่จำนองกับสหกรณ์

2. **ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)** เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์และด้วยความสมัครใจของสมาชิก เพื่อเป็นการประหยัดและการออมทรัพย์ และเป็นการจัดหาทุนวิธีหนึ่งด้วย สหกรณ์จะรับฝากเงินจากสมาชิก ดังนี้ เงินฝากออมทรัพย์ เป็นการรับฝากเงินจากสมาชิกในลักษณะฝากและถอน เมื่อใดก็ได้ โดยสหกรณ์คิดดอกเบี้ยให้เป็นรายวันอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี

เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เป็นการรับฝากจากสมาชิกในลักษณะกำหนดระยะเวลาในการถอนคืน โดยสหกรณ์จะคิดดอกเบี้ยให้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาฝากหากสมาชิกถอนคืนก่อนกำหนดสหกรณ์จะคิดดอกเบี้ยให้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจาก

สมาชิก โดยฝากตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปีและ ตั้งแต่ 6-12 เดือน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี

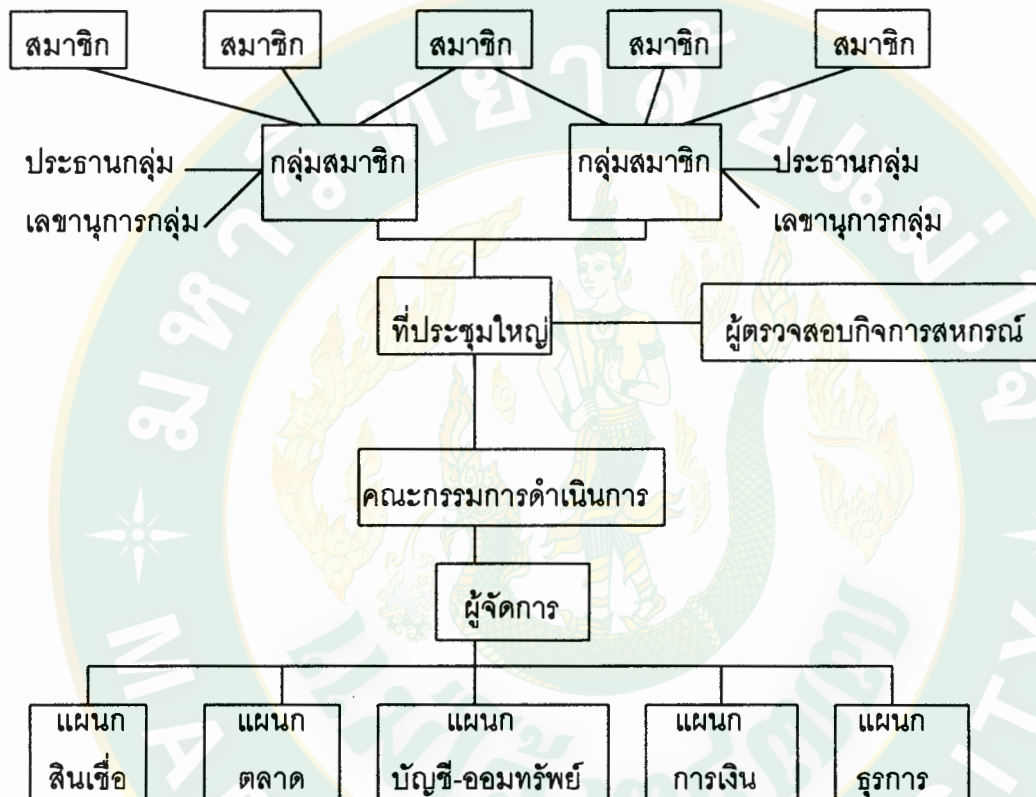
3. **ธุรกิจซื้อ** โดยการจัดหาสินค้าอุปโภค บริโภค ที่จำเป็นมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก เช่น บัญ ยาบปราบศัตรูพืช อุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ รถจักรยานยนต์ ฯลฯ โดยจำหน่ายทั้งในรูปแบบเงินสด และเงินเชื่อในรูปแบบสินเชื่อทางวัสดุการเกษตร (วก.)

4. **ธุรกิจขาย** เป็นธุรกิจที่สหกรณ์ทำการรวบรวม หรือรับซื้อผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจากสมาชิกเพื่อจำหน่าย โดยในปัจจุบันการรับซื้อผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย ไม่ได้จำกัดรับซื้ออยู่แค่เฉพาะในหมู่สมาชิกเท่านั้น แต่ยังขยายการรับซื้อไปถึงเกษตรกรทั่วไปด้วยโดยสหกรณ์ได้เข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการข้าวของสหกรณ์

5. **การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ** สหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้การศึกษอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการและพนักงานสหกรณ์ ตลอดจนการแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิกให้มีรายได้เพิ่มทั้งภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เพราะที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจประสบผลสำเร็จได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับสมาชิก คณะกรรมการและฝ่ายจัดการว่ามีความรู้ความเข้าใจในวิธีการ อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ และการประกอบอาชีพเพื่อก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น

การจัดโครงสร้างองค์กรของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

สหกรณ์มีพนักงานและลูกจ้าง รวม 16 คน ทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้ ผู้จัดการ 1 คน
เจ้าหน้าที่สินเชื่อ 4 คน เจ้าหน้าที่ตลาด 3 คน เจ้าหน้าที่บัญชี 3 คน เจ้าหน้าที่การเงิน 1 คน
เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน นักการภารโรง 1 คน ยาม 1 คน และ แม่บ้าน 1 คน

ภาพที่ 1 การจัดโครงสร้างองค์กรของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

ความพึงพอใจ (Satisfaction)

ความพึงพอใจเป็นลักษณะนามธรรมไม่สามารถที่จะมองเห็นเป็นรูปร่างได้ แต่สามารถสังเกตได้จากการแสดงออกโดยราชบัณฑิตยสถาน (2505: 664) กล่าวว่า "พึง" เป็นคำช่วยกริยาหมายความว่าเป็น "ควร" เช่น พึงใจ หมายความว่า เหมาะใจ พอใจ ชอบใจ

ความพึงพอใจเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความตึงเครียดของผู้ทำงานให้น้อยลง และความตึงเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกกร้อง ถ้าเมื่อใดความต้องการได้รับการตอบสนอง ความเครียดจะน้อยลง หรือหมดไป ทำให้เกิดความรู้สึกพอใจได้

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งด้านวัตถุ และจิตใจซึ่งสามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาได้

โยธิน ศันสนยุทธ์ (อ้างใน นิคม พรหมย์อ้อย, 2529: 14) กล่าวว่า มาตรการวัดความพึงพอใจจริง ๆ นั้นกระทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

1. ใช้แบบสอบถามเป็นวิธีที่นิยมกันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยขอร้องให้ผู้ที่เราต้องการแสดงความคิดเห็นในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระคำถามที่ถามอาจจะถามความพอใจในด้านการบริหาร การควบคุมงาน เงื่อนไขต่าง ๆ ในการทำงาน และอื่น ๆ
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพอใจทางตรงทางหนึ่ง แต่เป็นวิธีที่ต้องอาศัยกลวิธี และเทคนิคมากมายพอสมควร ไม่เช่นนั้นแล้วอาจไม่ได้ข้อเท็จจริงก็ได้
3. การสังเกต เป็น วิธีที่สามารถทราบความพึงพอใจในงานได้อีกวิธีหนึ่ง โดยสังเกตจากพฤติกรรมการพูด กิริยาท่าทาง แต่ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และมีระเบียบแบบแผน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้จะเป็นพื้นฐาน และแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของสมาชิกต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พันธุ์ทิพย์ ชินะโกสิต (2536: บทคัดย่อ) สรุปผลการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อ ขสท.ในการดำเนินธุรกิจ จากการศึกษาพบว่าธุรกิจที่ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ ธุรกิจซื้อปุ๋ย ธุรกิจซื้อยาปราบศัตรูพืช ธุรกิจซื้ออุปกรณ์การเกษตร และ ธุรกิจเชื่อมโยงสินค้าเพื่อการผลิต และบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ โดยมีค่าน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย

ดังนี้ 3.31, 3.34, 3.04 และ 3.39 ตามลำดับ ส่วนธุรกิจโรงพิมพ์มีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.51 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจในระดับมาก

อนุศักดิ์ จันทร์มา (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการแสดงออกในบทบาทการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุโดยเฉลี่ย 49 ปี ส่วนมากมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และมีรายได้เฉลี่ย ต่อปี ต่อครอบครัว จำนวน 23,944 บาท ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตรโดยเฉลี่ย 30 ปี สำหรับการได้รับข่าวสารการเกษตร ส่วนมากระบุว่าได้รับข่าวสารการเกษตร และแหล่งข่าวสารที่ได้รับส่วนใหญ่ คือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร โดยมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยเฉลี่ย 3 ครั้งในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา สำหรับความน่าเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความน่าเชื่อถือต่อลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในมิติความรู้จักมักคุ้น มิติความไม่เป็นภัย มิติความเป็นผู้มีคุณวุฒิ มิติความคล่องตัว ในระดับมาก

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการแสดงออกในบทบาทการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลทั้ง 9 ด้าน พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจต่อการแสดงออกในบทบาทการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก ได้แก่บทบาทด้านการเป็นผู้ชี้แนะการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการเกษตรในท้องถิ่น การเป็นผู้ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร การเป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้จักปัญหาของตนเอง การเป็นผู้ชี้แนะให้เกษตรกรเลือกใช้ปัจจัยการผลิต การเป็นผู้ชี้แนะลดความเสี่ยงในการประกอบการ การเป็นผู้ร่วมแก้ไขปัญหของเกษตรกร การเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการเกษตร สำหรับบทบาทการเป็นผู้ประสานงานนั้นผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับน้อยเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการแสดงออกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า มีตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการแสดงออกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร การได้รับข่าวสารการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ความน่าเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ส่วนตัวแปรอิสระอีก 2 ตัวคือ วุฒิการศึกษาและรายได้ นั้นพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการแสดงออกในการปฏิบัติงานตามบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลแต่อย่างใด

อมรลักษณ์ ปรีชาหาญ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ต่อธุรกิจด้านต่าง ๆ ได้แก่ ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจออมทรัพย์ ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ ตามลำดับ

รสสุคนธ์ เครือวงศ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด ในการสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิก สรุปได้ดังนี้

1. ส่วนใหญ่เข้ามาเป็นสมาชิกโดยได้รับการแนะนำหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกอยู่ก่อนแล้ว และเข้ามาเป็นสมาชิกเพราะต้องการเงินกู้เป็นหลักสำคัญ ส่วนการเดินทางมาติดต่อใช้บริการกับสหกรณ์นั้น สมาชิกส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเดินทาง

สำหรับความเข้าใจของสมาชิกเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิด โดยคิดว่ารัฐบาลเป็นเจ้าของสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐ เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ แต่ในขณะเดียวกันสมาชิกส่วนใหญ่รู้ว่าวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งสหกรณ์นั้น เพื่อประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก โดยสมาชิกสามารถสอบถามถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ และยังให้ความสำคัญต่อตัวผู้จัดการสหกรณ์ว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสหกรณ์มากที่สุด

2. ในด้านทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่าบทบาทที่สหกรณ์ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากได้แก่ การให้บริการด้านสินเชื่อ และการบริการสวัสดิการสังคม ส่วนบทบาทที่สมาชิกเห็นว่าสหกรณ์ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางคือ การบริการรับฝากเงิน และการรวบรวมผลผลิตเพื่อจัดจำหน่าย สำหรับบทบาทในการจัดหาปัจจัยการผลิต และสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิก สมาชิกระบุว่า สหกรณ์ให้บริการอยู่ในระดับน้อย ยิ่งไปกว่านั้นบทบาทการให้การศึกษาอบรม สมาชิกได้ให้ความเห็นว่า สหกรณ์ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ความคาดหวังของสมาชิกนั้น พบว่าบทบาทที่สมาชิกคาดหวังให้สหกรณ์ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือบทบาทการรับฝากเงิน การจัดหาปัจจัยการผลิตและสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตเพื่อจัดจำหน่าย และการบริการสวัสดิการสังคม ส่วนอีก 2 บทบาทคือบทบาทการให้สินเชื่อ และการให้การศึกษาอบรมนั้น สมาชิกคาดหวังให้สหกรณ์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

อัญชลี เจ็งเจริญ (2534: 48) กล่าวว่า ทักษะคติของสมาชิกต่อการดำเนินงานของ สหกรณ์นั้นเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์กับสมาชิก ถ้าหาก สมาชิกมีทักษะคติที่ดีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ สมาชิกย่อมอยากจะติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์

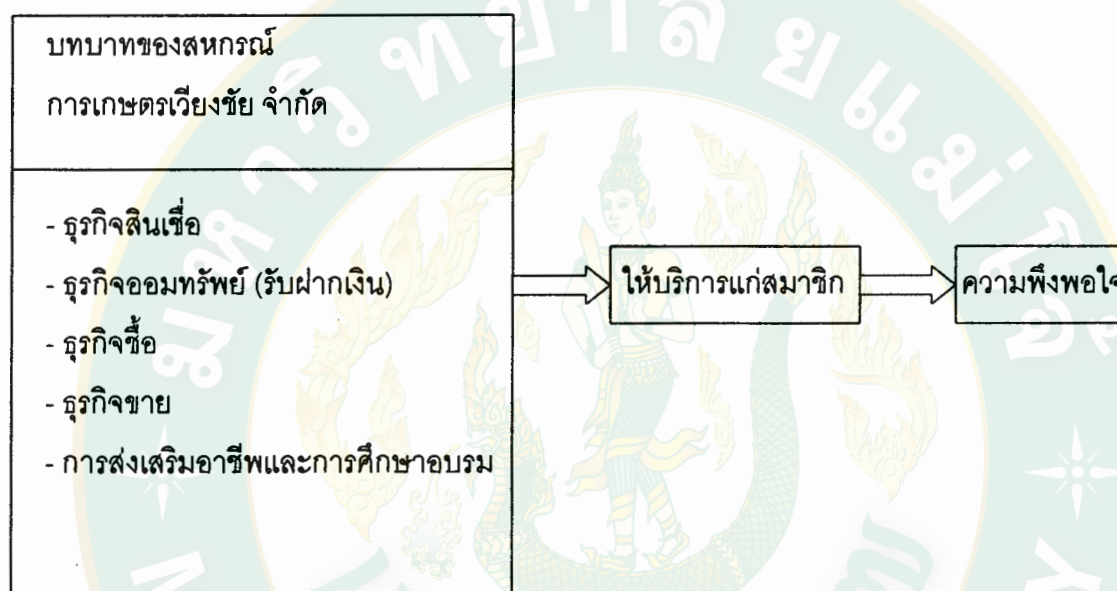
ภาคสรุป (Overview)

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจเนื่องจากวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อที่จะแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว สหกรณ์จึงประกอบธุรกิจ หรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่ง แก่สมาชิก สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดได้ดำเนินธุรกิจ คือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจออมทรัพย์ (ฝากเงิน) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจบริการ และส่งเสริมการเกษตร และการให้การศึกษาอบรม ซึ่งธุรกิจเหล่านี้เป็นบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก ซึ่งบทบาทการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ นี้ สหกรณ์จะทราบได้โดยการที่สมาชิกแสดงทัศนคติ หรือความพึงพอใจต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยวิธีการสังเกต สอบถาม และสัมภาษณ์ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

จากผลงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ทักษะคติของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น เป็นปัจจัยสำคัญต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์กับสมาชิก ส่วนใหญ่พบว่า บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์ที่สมาชิกพอใจมากที่สุดคือ การให้บริการด้านสินเชื่อ การบริการสวัสดิการสังคม ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ธุรกิจออมทรัพย์ ตามลำดับ

แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด
(Conceptual Framework Model)

จากการตรวจเอกสารในทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ได้นำมาปรับใช้เป็นแนวความคิดในการวัดความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการให้บริการของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ตามบทบาทในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวความคิดในการแสดงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาท ของสหกรณ์ การเกษตรเวียงชัย จำกัด

สมมติฐานในการวิจัย
(Research Hypotheses)

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้ คือ
สมาชิกสหกรณ์ มีความพึงพอใจในบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
เวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาทแตกต่างกัน

บทที่ 3
วิธีการวิจัย
(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

สถานที่วิจัย
(Locale of the Study)

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในพื้นที่สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด อำเภอเวียงชัย และกิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง (อำเภอเวียงชัยเดิม) จังหวัดเชียงราย ใน 8 ตำบลคือ เวียงชัย เวียงเหนือ เมืองชุม ผางาม ดอนศิลา หุ่นก่อ ดงมหาวัน และป่าซาง

สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ถูกเลือกเพื่อดำเนินการวิจัยด้วยเหตุผลดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด เป็นสหกรณ์ที่ศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์ที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่ได้พิจารณาคัดเลือก เพื่อส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์สู่มาตรฐานสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์มีงบประมาณ พ.ศ. 2543 เพื่อให้สามารถบริการจัดการองค์กรธุรกิจสหกรณ์ได้อย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มาตรฐานและเป็นตัวอย่างแก่สหกรณ์อื่นได้

2. สหกรณ์สามารถทำประโยชน์ให้กับสมาชิกทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเห็นได้ชัดในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำ (ในปัจจุบัน) โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรสมาชิก ฉะนั้น การพัฒนาสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด จึงมีความจำเป็นจะต้องมีข้อมูลในการวางแผนดำเนินงานที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด อาจเป็นตัวแทนของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ได้ ดังนั้นการพัฒนาและข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจึงสามารถนำไปประยุกต์เพื่อใช้กับสหกรณ์อื่น ๆ ได้

ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง (The Population and Sampling Procedures)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ซึ่งอาศัยและประกอบอาชีพในท้องที่ตำบลต่าง ๆ ในอำเภอเวียงชัย และกิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง (อำเภอเวียงชัยเดิม) จังหวัดเชียงราย แบ่งเป็น 63 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 2,726 คน เนื่องจากจำนวนประชากรมีเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยไม่สามารถรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดได้ ดังนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) เพื่อใช้เป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด (สุวรรณา รุวโชติ, 2541: 79) ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. ประชากรทั้งหมด (population) ที่ทราบจำนวนแน่นอนได้จากรายชื่อสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในพื้นที่ 2 อำเภอ จำนวน 8 ตำบล จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 2,726 คน

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size) จำนวน 350 ราย โดยคิดคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (สุวรรณา รุวโชติ, 2541: 90) โดยใช้ค่าระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และใช้สูตรการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ $e =$ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (0.05)
 $N =$ ขนาดของประชากร
 $n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $n = \frac{2,726}{1+2,726(0.05)^2}$

$$n = \frac{2,726}{7.851}$$

$$n = 348.816$$

จึงกำหนดให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 350 คน

3. เนื่องจากในแต่ละตำบลมีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล มีการคิดคำนวณหาสัดส่วนที่เหมาะสมตามจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตร ของ Nagtalon ใน Chua (1984) อ่างในนาศัย ทนผล (2531: 54) ดังนี้ และผลการคำนวณขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่างปรากฏตามตาราง 1

$$n_i = \frac{n N_i}{N}$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

n_i = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

i = 1,2,3,.....,8

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

อำเภอ	ลำดับที่	ตำบล	จำนวนประชากร (N_i)	จำนวนประชากรตัวอย่าง (n_i)
เวียงชัย	1	เวียงชัย	429	55
	2	เวียงเหนือ	312	40
	3	เมืองชุม	317	41
	4	ผางาม	76	10
	5	คอนศิลา	567	73
กิ่ง อ.เวียงเชียงรุ้ง	6	ทุ่งก่อ	364	47
	7	ดงมหาวัน	151	19
	8	ป่าซาง	510	65
รวม			2,726	350

ที่มา: รายงานการประชุมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ปี พ.ศ.2543

4. ในการสุ่มแบบมีระบบ (systematic random sampling) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบ่งช่วง (interval) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Sampling interval} &= \frac{N_1}{n_1} \\ \text{แทนค่าสูตร} &= \frac{2,726}{350} \\ &= 7.788 \\ &= 8 \end{aligned}$$

ผลการคำนวณได้ช่วงการเลือกตัวอย่าง (sampling interval) เท่ากับ 8 แต่เพื่อให้ปัญหาในการสุ่มตัวอย่างมีน้อยที่สุด จึงกำหนดความยืดหยุ่นของช่วงไว้ระหว่าง 7-9 ตามบัญชีรายชื่อสมาชิกสหกรณ์ที่แยกตามกลุ่มต่าง ๆ โดยกำหนดจุดเริ่มต้นอยู่ระหว่าง 1-8 ทำผลลาก 8 ใบ เขียนเลข 1,2,3,...,8 จับฉลากได้หมายเลขใด เลขนั้นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการสุ่มตัวอย่าง เลขถัดไปจะต้องบวกด้วย 8 เสมอ จนกว่าจะหมดตัวอย่างที่ทำการศึกษา เช่น หน่วยเริ่มต้น (random start) เป็นเลข 3 หน่วยต่อไปคือ 11, 19, 27, 35...จนครบตามต้องการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้สุ่มจับฉลากได้หมายเลข 8 จึงถือว่าเลข 8 เป็นจุดเริ่มต้นของการสุ่ม เลขถัดไปบวกด้วย 8 เสมอ นั่นคือได้เลข 16, 24, 32, ...จนครบ 350 คน ทั้งนี้โดยได้เรียงลำดับสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 2,726 คน ใน 8 ตำบลตามลำดับดังตารางที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นคำถามประเภทปลายเปิด (open-ended question) และปลายปิด (closed-ended question) โดยในแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1. เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร ลักษณะการถือครอง และพื้นที่ทำการเกษตร อาชีพรอง รายได้ในภาคการเกษตร รายจ่าย การถือหุ้น และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอนที่2. เพื่อรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของ สหกรณ์การเกษตร เวียงชัย จำกัด ในการตอบสนองความต้องการของสมาชิก ซึ่งได้แก่ ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ

ตอนที่3. เพื่อรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มี ต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

ตอนที่4. เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหาอุปสรรคที่สำคัญและข้อเสนอแนะตามความคิดของ สมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

การทดสอบแบบสัมภาษณ์ (Pre-Testing of the Research Instrument)

1. การทดสอบความตรง (validity) ใช้วิธีนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วให้อาจารย์ที่ ปรึกษาตรวจสอบ วิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (content validity) มากยิ่งขึ้น

2. การทดสอบความเที่ยง (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิก สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบความ เชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีการหาความแปรปรวน ภายในแบบสัมภาษณ์อัลฟาของ Cronbach ได้ค่า α เท่ากับ 0.88 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในเกณฑ์สามารถ นำไปใช้ได้ และมีความเชื่อมั่นสูง

วิธีหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (ประคอง กรรณสูตร, 2528: 47-48) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - s_i^2}{s_x^2} \right]$$

α คือความเชื่อมั่น

n คือจำนวนของรายการ

s_i^2 คือความแปรปรวนของรายการแต่ละข้อ

s_x^2 คือความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยการสัมภาษณ์ จากแหล่งข้อมูลโดยตรง คือเก็บรวบรวมจากสมาชิกและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลได้จากรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด และเอกสารของกรมส่งเสริมสหกรณ์
3. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ในนามบัณฑิตศึกษา และผู้วิจัยส่งถึงสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
4. ประสานงานโดยตรงกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด เช่น ประธานกลุ่ม และสมาชิกสหกรณ์ เพื่อแจ้งกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS/PC+) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ

1. ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก
2. ค่าเฉลี่ย (mean) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการตอบสนองความต้องการของสมาชิก
3. ระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้วิธีคิดคำนวณหาน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score: WMS) โดยประยุกต์ใช้สูตร ของ ประคอง กรรณสูตร (2528: 80) ดังนี้

$$\text{WMS} = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{\text{TNR}}$$

โดยที่ WMS = น้ำหนักคะแนนความพึงพอใจ

- f_1 = จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความพึงพอใจมากที่สุด
 f_2 = จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความพึงพอใจมาก
 f_3 = จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความพึงพอใจปานกลาง
 f_4 = จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความพึงพอใจน้อย
 f_5 = จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความพึงพอใจน้อยที่สุด
 TNR = จำนวนตัวอย่างหรือจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดย จรัส กาใหญ่ (2527: 34-36) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย
4.21 – 5.00	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.61 - 3.40	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

4. การทดสอบสมมติฐาน จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (one-way ANOVA) ค่า sig of F = 0.01 แสดงว่าความแตกต่างในความพึงพอใจของแต่ละบทบาทที่สหกรณ์ดำเนินการ ที่ความเชื่อมั่น 99% ก็จะทำให้การทดสอบความแตกต่าง ในแต่ละบทบาท โดย Multiple Range Tests โดยวิธีของ Least Significant Difference (LSD) (ข้าชาล เรื่องประพันธ์, 2543: 382) ซึ่งมีขั้นตอนในการทดสอบดังนี้

1. คำนวณหา LSD ที่ระดับนัยสำคัญ α เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่สิ่งทดลองที่ i และ j โดย

$$LSD = t_{\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{MSE}{2} \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

เมื่อ n_i และ n_j คือขนาดของสิ่งทดลองที่ i และ j

$t_{\frac{\alpha}{2}}$ คือค่าของตัวแปรสุ่ม T ที่มีองศาแห่งความเป็นอิสระ

$$\nu = \sum_{i=1}^k n_i - k \text{ และมีพื้นที่ปลายหางทางขวาของโค้งที่เท่ากับ } \frac{\alpha}{2} \text{ หรือ } P(T_{(\nu)} > t_{\frac{\alpha}{2}}) = \frac{\alpha}{2}$$

MSE คือ ค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนจากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว

2. คำนวณหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสิ่งทดลองคู่ที่ i และ j หรือ $\bar{X}_i - \bar{X}_j$ โดยถ้า $|\bar{X}_i - \bar{X}_j| \geq LSD$ แสดงว่าค่าเฉลี่ยของสิ่งทดลองคู่ที่ i และ j แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ถ้าน้อยกว่า แสดงว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญกระทำเช่นนี้จนครบทุกคู่ของสิ่งทดลองที่กำหนดไว้

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์
(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง (1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด (2) บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก (3) ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด (4) ความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดในแต่ละบทบาท และ (5) ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญและข้อเสนอแนะตามความคิดของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ (systematic random sampling) โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 350 คน การนำเสนอผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ในครั้งนี้ได้แบ่งแยกการนำเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร ลักษณะการถือครอง และพื้นที่ทำการเกษตร อาชีพรอง รายได้ ในภาคการเกษตร รายจ่าย การถือหุ้น และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอนที่ 2 บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิกด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

ตอนที่ 4 ทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาท

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญและข้อเสนอแนะตามความคิดของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล

1.1 เพศและสถานภาพสมรส

ผลการวิจัยในตารางที่ 2 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.14) เป็นเพศชาย ส่วนเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 30.86 ซึ่งทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ที่มีสถานะภาพสมรส คือร้อยละ 97.93 และ 85.18 ของแต่ละเพศตามลำดับ สาเหตุที่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานภาพการสมรส เนื่องมาจากข้อบังคับของสหกรณ์ได้กำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของสมาชิกว่า ต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามเพศและสถานภาพสมรส

สถานภาพการสมรส	เพศ				รวม	ร้อยละ
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)		
สมรส	237	(97.93)	92	(85.18)	329.00	94.00
โสด	2	(0.83)	6	(5.56)	8.00	2.29
ม้าย	3	(1.24)	5	(4.63)	8.00	2.29
หย่าร้าง	-		5	(4.63)	5.00	1.43
รวมทั้งหมด	242	(100.00)	108	(100.00)	350.00	100.00
ร้อยละ	69.14		30.86		100.00	

1.2 อายุและระดับการศึกษา

ผลการวิจัยตารางที่ 3 พบว่าสมาชิกร้อยละ 61.43 มีอายุระหว่าง 35-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 19.14 มีอายุระหว่าง 51-65 ปี ร้อยละ 17.71 มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และร้อยละ 1.72 มีอายุสูงกว่า 65 ปี ตามลำดับส่วนระดับการศึกษานั้นพบว่า ร้อยละ 89.43 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 5.43 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และร้อยละ 0.29 ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-50 ปีซึ่งเป็นวัยที่กำลังทำงาน มีความรับผิดชอบต่อการทำงานสูง และได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอายุและระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	อายุ (ปี)				รวม	ร้อยละ
	<35	35-50	51-65	>65		
ประถมศึกษา	51	199	58	5	313	89.43
มัธยมศึกษา	11	5	3	-	19	5.43
ไม่ได้รับการศึกษา	-	7	6	-	13	3.71
อาชีวศึกษา	-	4	-	-	4	1.14
ปริญญาตรี	-	-	-	1	1	0.29
รวมทั้งหมด	62	215	67	6	350	100.00
ร้อยละ	17.71	61.43	19.14	1.72	100.00	

1.3 จำนวนสมาชิก และจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

ผลการวิจัยตามตารางที่ 4 พบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.43) เป็นครอบครัวขนาดกลาง เพราะมีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน รองลงมาคือ ร้อยละ 22.29 มีสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน อีกร้อยละ 7.14 เป็นครอบครัวขนาดเล็ก คือมีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน ส่วนครอบครัวขนาดใหญ่ที่มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน มีร้อยละ 3.14 สรุปแล้วจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 3 คน

จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 2 คน เพราะสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.86) ใช้แรงงานในภาคการเกษตร 1-2 คน อีกร้อยละ 37.71 ใช้แรงงาน 3-4 คน ส่วนที่ใช้มากกว่า 5 คน มีเพียงร้อยละ 7.43 เท่านั้น

กล่าวโดยสรุปคือ ครอบครัวของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์เป็นครอบครัวขนาดกลางมีการใช้แรงงานในภาคการเกษตรน้อย ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวเกษตรกรในปัจจุบัน เป็นครอบครัวเดี่ยว ไม่ใช่ครอบครัวขยายเหมือนในอดีต

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวและจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

จำนวนสมาชิก ในครอบครัว (คน)	จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร (คน)				รวม	ร้อยละ
	1-2	3-4	5-6	> 6		
1-2	24	1	-	-	25	7.14
3-4	139	9	-	1	236	67.43
5-6	28	31	19	-	78	22.29
มากกว่า6	1	4	4	3	11	3.14
รวมทั้งหมด	192	132	23	3	350	100.00
ร้อยละ	54.86	37.71	6.57	0.86	100.00	

\bar{X}_1 : จำนวนสมาชิกในครอบครัว = 3 คน, \bar{X}_2 : จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร = 2 คน

1.4 ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรและจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิกมีหลายลักษณะ ผลการวิจัยพบว่า สมาชิก ร้อยละ 70.35 มีลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรในแบบเป็นของตนเอง รองลงมา ร้อยละ 26.12 เป็นการเช่า และร้อยละ 3.53 ได้ทำฟรี สำหรับจำนวนพื้นที่ที่ถือครองพบว่า ร้อยละ 33.18 มีจำนวนพื้นที่ระหว่าง 10-14 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 25.65 มีจำนวนพื้นที่ระหว่าง 5-9 ไร่ ร้อยละ 17.41 มีจำนวนพื้นที่มากกว่า 19 ไร่ ร้อยละ 12.47 มีจำนวนพื้นที่ระหว่าง 15-19 ไร่ และร้อยละ 11.29 มีพื้นที่น้อยกว่า 5 ไร่ สรุปว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองทั้งหมด เฉลี่ย 12 ไร่ต่อครอบครัว รองลงมาคือเช่า มีพื้นที่เฉลี่ยครอบครัวละ 13 ไร่ และทำฟรีโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 9 ไร่ จากตารางที่ 5 สามารถสรุปได้ว่า สมาชิกมีพื้นที่การเกษตรเป็นของตนเองในขนาดที่เพียงพอต่อการทำกินในครอบครัว ดังนั้นหากสมาชิกต้องการผลิตผลเพิ่มให้ได้รายได้สูงก็จะต้องปรับปรุงวิธีการผลิตและการตลาดให้ดีขึ้น

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนพื้นที่และลักษณะการถือครองที่ดิน

จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ลักษณะการถือครองที่ดิน			รวม	ร้อยละ
	เป็นของตนเอง	เช่า	ทำฟรี		
น้อยกว่า 5	34	9	5	48	11.29
5 – 9	79	27	3	109	25.65
10 – 14	99	37	5	141	33.18
15 – 19	37	16	-	53	12.47
มากกว่า 19	50	22	2	74	17.41
รวมทั้งหมด	299	111	15	425	100.00
ร้อยละ	70.35	26.12	3.53	100.00	

หมายเหตุ: \bar{X}_1 : เป็นของตนเอง = 12 ไร่, \bar{X}_2 : เช่า = 13 ไร่, \bar{X}_3 : ทำฟรี = 9 ไร่

* นับซ้ำ

1.5 อาชีพพรองและรายได้จากอาชีพพรอง

จากการสัมภาษณ์สมาชิกรุ่นนั้นปรากฏว่า นอกจากจะมีการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรแล้ว ยังมีการประกอบอาชีพพรองอย่างอื่นอีกเป็นการเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว ผลการวิจัยในตารางที่ 6 พบว่า สมาชิก ร้อยละ 62.40 มีอาชีพพรองเป็นการรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือ ร้อยละ 25.41 มีอาชีพพรองคือ ค้าขาย ร้อยละ 11.99 ไม่มีอาชีพแต่มีรายได้จากคู่สมรสและบุตรให้เป็นประจำ และร้อยละ 0.20 พบว่าอาชีพพรองของสมาชิกคือหัตถกรรมในครัวเรือน โดยที่อาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.58) มีรายได้น้อยกว่า 20,001 บาทต่อปี ดังนั้นจึงสามารถกล่าวโดยรวมว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ นอกจากประกอบอาชีพการเกษตรแล้ว ยังมีอาชีพพรอง เพื่อเสริมรายได้ของครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการประกอบอาชีพพรองและรายได้จากอาชีพพรอง

รายได้ (บาท) ต่อปี	อาชีพพรอง				รวม	ร้อยละ
	รับจ้างทั่วไป	ค้าขาย	หัตถกรรม	อื่น ๆ		
1 - 20,000	266	102	1	57	426	86.58
20,001 - 30,000	26	4	-	1	31	6.30
30,001 - 40,000	2	2	-	11	5	1.02
40,001 - 50,000	8	14	-	-	22	4.47
มากกว่า 50,000	5	3	-	-	8	1.63
รวมทั้งหมด	307	125	1	59	492	100.00
ร้อยละ	62.40	25.41	0.20	11.99	100.00	

หมายเหตุ: \bar{X}_1 : รับจ้างทั่วไป 17,228 บาท, \bar{X}_2 : ค้าขาย 16,170 บาท

\bar{X}_3 : หัตถกรรมในครัวเรือน 2,000 บาท, \bar{X}_4 : อื่น ๆ 13,163 บาท

* นับซ้ำ

1.6 รายได้ในภาคการเกษตร

จากตารางที่ 7 พบว่ารายได้ในภาคการเกษตรของสมาชิก ซึ่งได้จาก ข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล อื่น ๆ และเลี้ยงสัตว์ นั้น สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.28) มีรายได้น้อยกว่า 100,001 บาท ต่อปี รองลงมา ร้อยละ 3.14 มีรายได้ในช่วง 100,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 2.00 ไม่มีรายได้ ในภาคการเกษตร ในปีที่ผ่านมา เนื่องจากปลูกข้าวไว้กินในครอบครัวไม่เหลือขายโดยเฉลี่ยสมาชิก มีรายได้ในภาคการเกษตรปีละ 37,282 บาท ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่ารายได้เฉลี่ยในภาคการเกษตรของสมาชิกจะค่อนข้างต่ำ แต่สมาชิกส่วนใหญ่ก็มีรายได้ที่ค่อนข้างจะใกล้เคียงกัน และกล่าวได้ว่า รายได้ในภาคการเกษตรของสมาชิกจะมีผลโดยตรงต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้ในภาคการเกษตร

เงินรายได้ในภาคการเกษตร (บาท) ต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้ในภาคการเกษตร	7	2.00
น้อยกว่า 100,001	330	94.28
100,001 – 200,000	11	3.14
200,001 – 300,000	1	0.29
300,001 – 400,000	-	0.00
มากกว่า 400,000	1	0.29
รวม	350	100.00

หมายเหตุ: $\bar{X} = 37,282$ บาท

1.7 แหล่งที่มาของรายได้และจำนวนเงินได้ในภาคการเกษตร

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรสมาชิกมีรายได้ในภาคการเกษตรโดยการมีรายได้จาก ข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล อื่น ๆ และเลี้ยงสัตว์ โดยสมาชิกจำนวน 321 คน มีรายได้จากการปลูกข้าว รองลงมาจำนวน 119 คน มีรายได้จากการปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง จำนวน 25 คน มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงหมู วัว เป็นต้น , จำนวน 17 คน มีรายได้จากพืชผัก เช่น ผักกาด ถั่วฝักยาว แตงกวา และอีก 17 คนมีรายได้จากไม้ผล เช่น ลำไย มะม่วง และมีรายได้อื่น ๆ จำนวน 2 รายจากการปลูกไม้ดอก เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 7 และที่ 8 พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่า 100,001 บาท ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้จากการปลูกข้าว และที่มีรายได้ต่ำกว่า 100,001 บาท สาเหตุมาจาก ปลูกข้าวไว้กินในครัวเรือน และเหลือขายจำนวนไม่มากนัก ประกอบกับในปีที่ผ่านมาราคาข้าวตกต่ำ

ตารางที่ 8 แหล่งที่มาของรายได้และจำนวนเงินได้ในภาคการเกษตร

เงินรายได้ (บาท) ต่อปี	แหล่งที่มา						รวม	ร้อยละ
	ข้าว	พืชไร่	พืชผัก	ไม้ผล	ไม้ดอก	เลี้ยงสัตว์ (n = 501)		
น้อยกว่า 100,001	316	116	16	17	2	25	492	98.20
100,001 – 200,000	4	2	-	-	-	-	6	1.20
มากกว่า 200,000	1	1	1	-	-	-	3	0.60
รวมทั้งหมด	321	119	17	17	2	25	501	100.00
ร้อยละ	64.07	23.75	3.39	3.39	0.40	5.00	100	

หมายเหตุ: 1 ไร่

1.8 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและจำนวนหุ้น

ผลการวิจัยตามตารางที่ 9 พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.00) เป็นสมาชิกระหว่าง 1-5 ปี รองลงมา คือ ร้อยละ 39.43 เป็นสมาชิกระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 10.57 เป็นสมาชิกระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 5.43 เป็นสมาชิกระหว่าง 16-20 ปี และร้อยละ 2.57 เป็นสมาชิกล้นกว่า 20 ปี ส่วนจำนวนหุ้นนั้นพบว่า สมาชิกมีหุ้นอยู่ในสหกรณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ ร้อยละ 74.57 ถือหุ้นมากกว่า 201 หุ้น ร้อยละ 11.43 ถือหุ้นระหว่าง 50-100 หุ้น ร้อยละ 7.72 ถือหุ้นน้อยกว่า 50 หุ้น และร้อยละ 3.14 เท่ากัน ถือหุ้นระหว่าง 101-150 หุ้น และระหว่าง 151-200 หุ้น ตามลำดับ โดยที่มูลค่าหุ้นราคาหุ้นละ 10 บาท

เหตุผลที่สมาชิกส่วนใหญ่ถือหุ้นมากกว่า 200 หุ้น เนื่องจาก สหกรณ์จะกำหนดให้ผู้ที่เป็นสมาชิกเข้าใหม่ นอกจากจะต้องถือหุ้นแรกเข้าคนละ 100 บาท และหุ้นประจำปีคนละ 120 บาท แล้ว จะต้องถือหุ้นสมทบสร้างสำนักงานคนละ 2,500 บาท และหุ้นซื้อรถยนต์บรรทุก 6 ล้อ คนละ 400 บาท ดังนั้นสมาชิกระหว่าง 1-5 ปี จึงเป็นกลุ่มที่ถือหุ้นในสหกรณ์ในอัตราที่มากกว่ากลุ่มอื่น

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกและจำนวนหุ้น

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)	จำนวนหุ้น					จำนวนสมาชิกตามหุ้นที่ถือ (คน)	ร้อยละของระยะเวลาการเป็นสมาชิก
	<50	50-100	101-150	151-200	>201		
1-5	22	14	3	4	104	147	42.00
6-10	4	25	5	3	101	138	39.43
11-15	1	1	2	1	32	37	10.57
16-20	-	-	1	3	15	19	5.43
มากกว่า 20	-	-	-	-	9	9	2.57
จำนวน	27	40	11	11	261	350	100.00
ร้อยละ	7.72	11.43	3.14	3.14	74.57	100.00	

**ตอนที่ 2 บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก**

2.1 ธุรกิจสินเชื่อ

การรับบริการเงินกู้

การรับบริการเงินกู้เป็นการบริการสินเชื่อแก่สมาชิกอันเป็นบทบาทหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก ผลการวิจัยจากตารางที่ 10 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.57) เคยรับบริการเงินกู้ของสหกรณ์ และร้อยละ 1.43 ไม่เคยรับบริการเงินกู้ของสหกรณ์ สาเหตุที่สมาชิกส่วนใหญ่ใช้บริการเงินกู้ของสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์มีอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านเงินทุน และปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี อุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ ซึ่งการดำเนินงานของสหกรณ์ก็เพื่อสนองตอบแก่สมาชิกในด้านนี้อยู่แล้ว

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการเงินกู้

การรับบริการเงินกู้	จำนวน	ร้อยละ
กู้จากสหกรณ์	345	98.57
กู้จากแหล่งอื่น	5	1.43
รวม	350	100.00

ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการบริการเงินกู้จากสหกรณ์ (5คน) นั้น เป็นเพราะว่า สามารถกู้ยืมจากญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และออมทรัพย์ในหมู่บ้านสาเหตุได้เงินกู้เข้าไม่ทันการณ์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสาเหตุที่ไม่ใช้เงินกู้ของสหกรณ์และแหล่งเงินกู้นอกจากสหกรณ์

แหล่งเงินกู้นอกสหกรณ์	สาเหตุได้เงินกู้เข้าไม่ทันการณ์	รวม	ร้อยละ
ญาติพี่น้อง	1	1	20.00
ออมทรัพย์หมู่บ้าน	3	3	60.00
เพื่อนบ้าน	1	1	20.00
ธนาคารพาณิชย์	-	-	-
พ่อค้า-นายทุน	-	-	-
รวมทั้งหมด	5	5	100.00
ร้อยละ	100.00	100.00	

จำนวนเงินกู้

ในธุรกิจสินเชื่อ ของสหกรณ์การเกษตรวิียงชัย จำกัด นั้นได้กำหนดวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกเป็นจำนวนเงินสูงสุด 250,000 บาท ผลการวิจัยในตารางที่ 12 พบว่า สมาชิกร้อยละ 80.52 กู้เงินจำนวนที่น้อยกว่า 30,001 บาท รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 10.76 กู้เงินจำนวน 30,001 – 50,000 บาท ร้อยละ 4.36 กู้เงินจำนวนที่มากกว่า 90,000 บาท ร้อยละ 3.20 กู้เงินจำนวน 50,001 – 70,000 บาท และร้อยละ 1.16 กู้เงินจำนวน 70,001–90,000 บาท โดยมีเงินกู้เฉลี่ยจำนวน 26,840 บาท ผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินประเภทระยะสั้นซึ่งมีวงเงินกู้ยืมไม่เกิน 30,000 บาท ทั้งนี้สาเหตุมาจาก ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวนหนี้ที่ถือ วัตถุประสงค์ของเงินกู้ ขนาดและธุรกิจฟาร์มของสมาชิกมีขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจาก หลักประกันเงินกู้ของสมาชิกที่มีน้อยด้วย

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามจำนวนเงินกู้

จำนวนเงินกู้ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30,001	277	80.52
30,001 – 50,000	37	10.76
50,001 – 70,000	11	3.20
70,001 – 90,000	4	1.16
มากกว่า 90,000	15	4.36
จำนวน	344	100.00

หมายเหตุ: $\bar{X} = 26,840$ บาท

วัตถุประสงค์การกู้และประเภทของเงินกู้ที่รับบริการ

หลักเกณฑ์การให้เงินกู้ โดยดูจากแผนการเพาะปลูก และรายได้จากการเกษตรว่าเพียงพอจะชำระหนี้หรือไม่นั้น สหกรณ์ยังใช้หลักการให้กู้โดยมีการแนะนำ และควบคุมการให้เงินกู้ โดยการกันั้นจะเป็นการให้กู้เพื่อการลงทุน เช่นเดียวกับประเภทของเงินกู้ ซึ่งแบ่งเป็นเงินกู้ระยะสั้น

เงินกู้ระยะปานกลาง และกู้ทั้ง 2 ประเภท จากผลการวิจัยตารางที่ 13 พบว่า สมาชิกร้อยละ 47.25 ใช้บริการเงินกู้แบบระยะสั้น รองลงมาร้อยละ 40.29 กู้เงินทั้งแบบระยะสั้นและระยะปานกลาง และร้อยละ 12.46 พบว่า กู้เงินแบบระยะปานกลาง โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเรียงตามลำดับ คือ สมาชิกร้อยละ 85.80 ระบุว่ามีวัตถุประสงค์การกู้เพื่อการเกษตร ร้อยละ 6.38 ระบุว่า เพื่อสร้างหรือต่อเติมบ้าน ร้อยละ 4.05 ระบุว่าเพื่อการบริโภค ร้อยละ 2.32 ระบุว่ากู้เพื่อการอื่น ๆ เช่น ชำระหนี้เดิม และร้อยละ 1.45 ระบุว่าเงินทุนในการค้าขาย ผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินระยะสั้นซึ่งสอดคล้องกับวงเงินกู้ตามตารางที่ 12 ทั้งนี้เป็นเพราะวัตถุประสงค์ของการกู้เงินใช้ไปเพื่อการเกษตร ซึ่งมีระยะเวลาการส่งชำระคืนเงินกู้ภายใน 12 เดือน แต่ไม่เกิน 18 เดือน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของสหกรณ์อยู่แล้ว

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามวัตถุประสงค์การกู้ และประเภทของเงินกู้ที่รับบริการ

ประเภท	วัตถุประสงค์					รวม	ร้อยละ
	เพื่อการเกษตร	เพื่อการบริโภค	สร้างหรือต่อเติมบ้าน	ค้าขาย	อื่น ๆ		
ระยะสั้น	143	8	7	1	4	163	47.25
ระยะปานกลาง	31	6	2	3	1	43	12.46
ระยะสั้นและปานกลาง	122	-	13	1	3	139	40.29
รวมทั้งหมด	296	14	22	5	8	345	100.00
ร้อยละ	85.80	4.05	6.38	1.45	2.32	100.00	

รูปแบบการรับบริการเงินกู้

รูปแบบการรับบริการเงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด มี 3 รูปแบบคือ เงินสด วัสดุการเกษตร (วก.) และเงินสด และวัสดุการเกษตร ผลการวิจัยในตารางที่ 14 ระบุว่าสมาชิกเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.20) รับบริการเงินกู้ในรูปแบบเงินสด รองลงมาคือร้อยละ 40.58 รับบริการในรูปแบบเงินสด และวัสดุการเกษตร และร้อยละ 5.22 รับบริการในรูปแบบวัสดุการเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่สมาชิกส่วนใหญ่รับบริการ การกู้เงินในรูปแบบเงินสด เนื่องจากเงินสดนั้นสามารถนำไปใช้จ่ายได้หลาย ๆ กรณีที่นอกเหนือจากที่สหกรณ์มีวัสดุการเกษตรให้บริการ เช่น การนำเงินสดไปจ้างรถไถ จ้างแรงงาน ซึ่งเป็นการกู้เพื่อการผลิต เป็นต้น

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามรูปแบบการรับบริการเงินกู้

รูปแบบเงินกู้	จำนวน	ร้อยละ
เงินสด	187	54.20
เงินสดและวัสดุการเกษตร	140	40.58
วัสดุการเกษตร	18	5.22
จำนวน	345	100.00

การชำระหนี้เงินกู้

สหกรณ์การเกษตรมักจะมีประสบกับปัญหาที่สมาชิกไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ หรือไม่สามารถใช้คืนเงินกู้ได้ตามกำหนดเวลา ทำให้สหกรณ์ต้องรับภาระในเรื่องหนี้สูญ หรือหนี้ที่ชำระล่าช้าอยู่เสมอ ในการศึกษาปัญหาการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.88) สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา รองลงมาร้อยละ 7.54 สามารถชำระหนี้ได้เป็นบางส่วน และร้อยละ 0.58 ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ดังรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามการชำระหนี้

การชำระหนี้	จำนวน	ร้อยละ
ชำระตามกำหนดเวลา	317	91.88
ชำระบางส่วน	26	7.54
ไม่สามารถชำระหนี้ได้	2	0.58
จำนวน	345	100.00

สาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้บางส่วน

จากผลการวิจัยพบว่า การที่สมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้ ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระหนี้ได้บางส่วนนั้น มีสาเหตุที่แตกต่างกันออกไป โดยร้อยละ 46.43 มีสาเหตุมาจากผลผลิตเสียหาย รองลงมาคือร้อยละ 25.00 พบว่าเป็นเพราะราคาผลผลิตตกต่ำ ร้อยละ 17.86 มีสาเหตุมาจากใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ร้อยละ 7.14 มีสาเหตุมาจากเอาเงินไปใช้อย่างอื่นก่อน แทนที่จะนำเงินที่ได้มานั้นนำไปชำระหนี้ และร้อยละ 3.57 พบว่าพืชผลยังไม่ให้ผลผลิต หรือผลผลิตออกไม่ทัน จึงเป็นสาเหตุของการที่สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้บางส่วน

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือชำระได้บางส่วน

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ผลผลิตเสียหาย	13	46.43
ราคาผลผลิตตกต่ำ	7	25.00
ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์	5	17.86
เอาเงินไปใช้อย่างอื่นก่อน	2	7.14
ยังไม่ให้ผลผลิตหรือผลผลิตออกไม่ทัน	1	3.57
รวม	28	100.00

2.2 ธุรกิจซื้อ

การรับบริการธุรกิจซื้อ

ธุรกิจซื้อเป็นการจัดหาสินค้าที่จำเป็นทางการเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก รวมทั้งสินค้าบริโภค ซึ่งจำหน่ายทั้งในรูปเงินสด และเงินเชื่อ ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.14) เคยใช้บริการธุรกิจการซื้อ และร้อยละ 12.86 ยังไม่เคยรับบริการธุรกิจการซื้อของสหกรณ์เลย สาเหตุที่สมาชิกส่วนใหญ่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์เพราะสมาชิกคิดว่าตนเองเป็นเจ้าของสหกรณ์ และต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนแห่งธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการธุรกิจซื้อ

การรับบริการ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	305	87.14
ไม่เคย	45	12.86
รวม	350	100.00

ประเภทสินค้าและสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์

ในธุรกิจการซื้อสินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย คือวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภค ผลการวิจัยพบว่าสินค้าที่สมาชิกซื้อนั้น ร้อยละ 49.14 คือ ซื้อทั้งวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค รองลงมาร้อยละ 48.86 ซื้อสินค้าประเภทวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และร้อยละ 2.00 ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค การที่สมาชิกซื้อสินค้าจากสหกรณ์นั้นประมาณ ร้อยละ 37.43 ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ เพราะต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ ร้อยละ 20.57 ให้เหตุผลว่า เพราะต้องการอุดหนุนสหกรณ์ ร้อยละ 11.43 ให้เหตุผลว่าใกล้บ้านหรือเดินทางสะดวก ร้อยละ 11.14 มีเหตุผลว่าสินค้าที่สหกรณ์นำมาขายมีบริการขายเชื่อ ร้อยละ 9.72 ให้เหตุผลว่าสินค้าที่สหกรณ์นำมาขายราคาถูก ร้อยละ 5.71 บอกว่า สินค้าของสหกรณ์มีคุณภาพดีตรงตามความต้องการ และร้อยละ 4.00 ให้เหตุผลว่า ซื้อสินค้าให้ผู้อื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ ดังนั้นพอสรุปได้ว่า สมาชิกเกือบครึ่งหนึ่งที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์นั้นเนื่องจาก ต้องการเงินเฉลี่ยคืนเป็นเหตุผลสำคัญ และยังมีสมาชิกบางส่วน(ร้อยละ 4) ที่ยังไม่เข้าใจหลักการสหกรณ์ดีพอ จึงมีการซื้อสินค้าให้ผู้อื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์จำแนกตามประเภทสินค้า และสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์

สาเหตุ	ประเภทสินค้า		รวม	ร้อยละ
	สินค้าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	สินค้าอุปโภคบริโภค ทั้ง 2 ประเภท		
ต้องการเงินเฉี่ยคืน	62	2	67	131 37.43
ต้องการอุดหนุนสหกรณ์	43	1	28	72 20.57
ใกล้บ้านหรือเดินทางสะดวก	22	-	18	40 11.43
บริการขายเชื่อ	20	-	19	39 11.14
ราคาถูก	14	-	20	34 9.72
สินค้าคุณภาพดีตรงตามความต้องการ	6	4	10	20 5.71
ซื้อสินค้าให้ผู้อื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์	4	-	10	14 4.00
รวมทั้งหมด	171	7	172	350 100.00
ร้อยละ	48.86	2.00	49.14	100.00

แหล่งซื้อสินค้าที่ไม่ใช่สหกรณ์และสาเหตุที่ซื้อสินค้า จากแหล่งอื่น

ผลการวิจัยตามตารางที่ 19 พบว่า สมาชิกสหกรณ์สมาชิกมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.29) ซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นคือ จากร้านค้าในชุมชนใกล้บ้าน อีกร้อยละ 44.57 ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน และร้อยละ 1.14 ซื้อจากร้านค้าในตัวเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.57) ให้เหตุผลว่า เพราะแหล่งซื้อเหล่านั้นอยู่ใกล้บ้านของตน

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งที่ซื้อสินค้าที่ไม่ใช่สหกรณ์ และสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากแหล่งอื่น

แหล่งซื้อสินค้า นอกจากสหกรณ์	สาเหตุ			รวม	ร้อยละ
	ใกล้บ้าน	ราคาถูก	อื่น ๆ (ซื้อเชื่อ)		
ร้านค้าในชุมชนใกล้บ้าน	187	2	1	190	54.29
ร้านค้าในหมู่บ้าน	155	1	-	156	44.57
ร้านค้าในตัวเมือง	3	1	-	4	1.14
รวมทั้งหมด	345	4	1	350	100.00
ร้อยละ	98.57	1.14	0.29	100.00	

2.3 ธุรกิจขาย

การทำธุรกิจขายกับสหกรณ์

ธุรกิจขายเป็นการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรจากสมาชิก เพื่อจัดจำหน่ายในราคาที่เป็นธรรม ผลการวิจัยจากตารางที่ 20 พบว่าสมาชิกเกินกว่าครึ่งคือ ร้อยละ 59.43 เคยทำธุรกิจขายกับสหกรณ์ โดยมีการนำข้าว ข้าวโพด มาจำหน่ายแก่สหกรณ์ และสมาชิกร้อยละ 40.57 ระบุว่าไม่เคยนำผลผลิตทางการเกษตรมาขายแก่สหกรณ์

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการทำธุรกิจขายกับสหกรณ์

การทำธุรกิจขายกับสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	208	59.43
ไม่เคย	142	40.57
รวม	350	100.00

ชนิดของผลผลิตที่เคยขายผ่านสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้รับซื้อผลผลิตการเกษตรจากสมาชิก จำนวน 2 ชนิดด้วยกันคือ ข้าว ข้าวโพด โดยสมาชิกสามารถรวบรวมเอาผลผลิตมาขายแก่สหกรณ์ได้ ผลการวิจัยจากตารางที่ 21 พบว่าผลผลิตที่ผู้ให้ข้อมูลนำมาขายแก่สหกรณ์มากที่สุดคือ ข้าว (181 คน) รองลงมาตามลำดับคือ ข้าวโพด (21 คน) และนำมาขายทั้ง 2 ชนิด (ข้าวและข้าวโพด) จำนวน 6 คน ทั้งนี้สมาชิกหนึ่งคนสามารถนำผลผลิตมาขายได้หลายอย่าง

ตารางที่ 21 จำนวนของสมาชิกที่เคยขายผลผลิตผ่านสหกรณ์จำแนกตามชนิดของผลผลิต

ชนิดของผลผลิต	จำนวน (คน)
ข้าว	181
ข้าวโพด	21
ข้าวและข้าวโพด	6
รวม	208

แหล่งขายผลผลิตนอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น

เนื่องจากธุรกิจขายของสหกรณ์นั้นจะรับซื้อผลผลิตการเกษตรเฉพาะ ข้าว ข้าวโพด เท่านั้น ทำให้เกษตรกรสมาชิกไม่สามารถนำผลผลิตอื่นนอกเหนือจากที่สหกรณ์กำหนดมาจำหน่ายแก่สหกรณ์ได้ ดังนั้นสมาชิกจึงต้องนำผลผลิตไปขายยังแหล่งอื่น ผลการวิจัยจากตารางที่ 22 พบว่าร้อยละ 51.43 ของสมาชิกขายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลางในชุมชนใกล้บ้าน รองลงมาคือ ร้อยละ 29.71 ขายให้พ่อค้าที่ไปรับซื้อถึงหมู่บ้าน ร้อยละ 13.14 ขายให้พ่อค้าคนกลางในหมู่บ้าน ร้อยละ 3.72 ขายปลีกด้วยตนเอง และร้อยละ 2.00 ขายให้พ่อค้าคนกลางในเมือง ส่วนสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น ๆ นั้น พบว่าร้อยละ 44.29 เป็นการชำระหนี้ให้กับนายทุน ร้อยละ 40.57 บอกว่าขายได้ราคาดีกว่าสหกรณ์ ร้อยละ 7.71 บอกว่ามีขั้นตอนน้อย ไม่ยุ่งยาก และร้อยละ 7.43 บอกว่าสหกรณ์ไม่รับซื้อผลผลิตของสมาชิกที่นอกเหนือจากข้าวและข้าวโพด

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามแหล่งขายผลผลิตที่นอกเหนือจากสหกรณ์ และสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น

แหล่งขายสินค้า นอกจากสหกรณ์	สาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น			รวม	ร้อยละ
	เพื่อชำระหนี้ (อื่น ๆ)	ราคาดี	ขั้นตอนน้อย ไม่ยุ่งยาก ไม่รับซื้อ		
พ่อค้าคนกลางใน ชุมชนใกล้บ้าน	87	65	9	180	51.43
พ่อค้าที่ไปรับซื้อ ถึงหมู่บ้าน	28	60	15	104	29.71
พ่อค้าคนกลาง ในหมู่บ้าน	27	14	2	46	13.14
ขายปลีกด้วย ตนเอง	7	2	1	13	3.72
พ่อค้าคนกลาง ในเมือง	6	11	-	7	2.00
รวม	155	142	27	350	100.00
ร้อยละ	44.29	40.57	7.71	100.00	

2.4 ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)

การบริการรับฝากเงิน

การบริการรับฝากเงินเป็นธุรกิจออมทรัพย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการประหยัด และการออมทรัพย์เป็นการจัดหาทุนวิธีหนึ่ง โดยการออมทรัพย์แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ฝากออมทรัพย์ และ ฝากออมทรัพย์พิเศษ จากผลการวิจัยในตารางที่ 23 พบว่า สมาชิกร้อยละ 92.86 เคยฝากเงินกับสหกรณ์ และร้อยละ 7.14 ไม่เคยฝากเงินกับสหกรณ์

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการรับฝากเงิน

การรับฝากเงินกับสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	325	92.86
ไม่เคย	25	7.14
รวม	350	100.00

ประเภทเงินฝาก

การบริการรับฝากเงินของสหกรณ์ดังกล่าวไว้ข้างต้น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ฝากออมทรัพย์ และฝากออมทรัพย์พิเศษ โดยทั้ง 2 ประเภทจะมีหลักการแตกต่างกันออกไป เช่น ระยะเวลา และอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น ผลการวิจัยในตารางที่ 24 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.77) ใช้บริการฝากเงินประเภทเงินฝากออมทรัพย์ ร้อยละ 7.08 ใช้บริการฝากเงินประเภทเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ และร้อยละ 6.15 ใช้บริการฝากเงินทั้ง 2 ประเภท คือเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามประเภทเงินฝาก

ประเภทเงินฝาก	จำนวน	ร้อยละ
ฝากออมทรัพย์	282	86.77
ฝากออมทรัพย์พิเศษ	23	7.08
ฝากทั้ง 2 ประเภท	20	6.15
รวม	325	100.00

สาเหตุที่ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์

ผลการวิจัยจากตารางที่ 23 พบว่าผู้ให้ข้อมูล จำนวน 325 คน ฝากเงินกับสหกรณ์และจำนวน 25 คน ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์ โดย 25 คนนี้ให้เหตุผลในการไม่ฝากเงินกับสหกรณ์ต่างกัน คือ ร้อยละ 52.00 ฝากออมทรัพย์ในหมู่บ้าน อีกร้อยละ 28.00 ฝากธนาคาร และร้อยละ 20.00 ไม่มีเงินเหลือเพื่อที่จะฝาก ดังรายละเอียดในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามสาเหตุ

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ออมทรัพย์ในหมู่บ้าน	13	52.00
ฝากธนาคาร	7	28.00
ไม่มีเงิน	5	20.00
รวม	25	100.00

แหล่งเงินฝากนอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ฝากเงินกับแหล่งอื่น

จากผลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์สมาชิกจำนวน 350 คน พบว่านอกจากจะฝากเงินกับสหกรณ์แล้วมีสมาชิกจำนวน 275 คนยังฝากเงินกับสถาบันการเงินหรือแหล่งอื่น ๆ โดยผลการวิจัยตามตารางที่ 26 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.27) ฝากเงินกับแหล่งอื่น ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน เป็นต้น และร้อยละ 24.73 ระบุว่าฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ ส่วนประเด็นการที่ผู้ให้ข้อมูลฝากเงินกับสถาบันอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์นั้นพบว่า ร้อยละ 40.73 ฝากก่อนเป็นสมาชิก รองลงมาคือร้อยละ 29.09 พบว่าฝากกับกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน หรือสถาบันการเงินอื่น เนื่องจากสะดวกในการฝากและถอน ร้อยละ 26.54 ฝากกับธนาคารหรือสถาบันอื่น (กลุ่มออมทรัพย์) เพราะเดินทางสะดวกกว่า และฝากถอนเวลาใดก็ได้ ร้อยละ 2.91 พบว่าชั้นตอนน้อยไม่ยุ่งยาก และร้อยละ 0.73 พบว่าธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าสหกรณ์

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ฝากเงินกับสถาบันการเงินอื่น นอกเหนือจากสหกรณ์ และสาเหตุที่ฝากเงินกับแหล่งอื่น

แหล่งฝากเงิน	สาเหตุ					รวม	ร้อยละ
	ฝากก่อน เป็นสมาชิก	สะดวกใน การฝาก-ถอน	อื่น ๆ	ขั้นตอน น้อย	อัตรา ดอกเบี้ยสูง		
แหล่งอื่น ๆ	76	57	67	6	1	207	75.27
ธนาคารพาณิชย์	36	23	6	2	1	68	24.73
รวมทั้งหมด	112	80	73	8	2	275	100.00
ร้อยละ	40.73	29.09	26.54	2.91	0.73	100.00	

2.5 การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ

การรับบริการข่าวสารทางการเกษตร

การรับบริการข่าวสารทางการเกษตร เป็นเรื่องของธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร โดยสหกรณ์จะส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรแก่สมาชิกโดยวิธีต่าง ๆ ผลการวิจัยในตารางที่ 27 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.43) เคยได้รับบริการข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์ และร้อยละ 4.57 ไม่เคยได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการที่สมาชิคนั้นขาดการติดต่อกับสหกรณ์ เช่น ไม่เข้าร่วมประชุม หรือตัวสมาชิกออกไปทำงานต่างจังหวัด เป็นต้น

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจาก
สหกรณ์

การรับบริการข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เคย	334	95.43
ไม่เคย	16	4.57
รวม	350	100.00

แหล่งข่าวสารและประเด็นของข่าวสาร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งข่าวสาร ซึ่งหมายถึงผู้ให้ข่าวสารการเกษตรของสหกรณ์และ
ประเด็นของข่าวสารการเกษตรพบว่า ร้อยละ 59.71 นั้น ผู้ให้ข่าวสารการเกษตรของสหกรณ์แก่
สมาชิกคือ ประธานกลุ่ม รองลงมาคือ ร้อยละ 20.57 เป็นฝ่ายจัดการ ร้อยละ 12.86 เป็นเจ้าหน้าที่
จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือสหกรณ์อำเภอ ร้อยละ 4.00 เป็นคณะกรรมการดำเนินการ และร้อย
ละ 2.86 ผู้ให้ข่าวสารคือสมาชิกของสหกรณ์เอง โดยร้อยละ 39.43 มีประเด็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย รอง
ลงมา ร้อยละ 21.14 เป็นประเด็นเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการเกษตร ร้อยละ 16.86 เป็นประเด็นเกี่ยว
กับการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 6.57 เป็นประเด็นเกี่ยวกับพันธุ์พืช ร้อยละ 6.00 ประเด็น
เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช ร้อยละ 4.29 ประเด็นเกี่ยวกับราคาผลผลิต ร้อยละ 3.71 ประเด็นเกี่ยวกับ
วิธีการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 1.14 ประเด็นแหล่งขายผลผลิต ร้อยละ 0.57 เป็นประเด็นอื่น ๆ และ
ร้อยละ 0.29 เป็นประเด็นเกี่ยวกับแหล่งปัจจัยการผลิต

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากสหกรณ์จำแนกตาม แหล่งข่าวสาร และประเด็นของข่าวสาร

ประเด็นของ ข่าวสาร	แหล่งข่าวสาร					รวม	ร้อยละ
	ประธาน กลุ่ม	ฝ่าย จัดการ	จ.ส่งเสริม สหกรณ์	คณะกรรมการ ดำเนินการ	สมาชิก		
-การใช้ปุ๋ย	108	11	12	4	3	138	39.43
-สินเชื่อเพื่อ การเกษตร	35	26	10	2	1	74	21.14
-การป้องกันและ กำจัดศัตรูพืช	32	9	15	2	1	59	16.86
-พันธุ์พืช	12	5	2	2	2	23	6.57
-วิธีการปลูกพืช	8	10	-	1	2	21	6.00
-ราคาผลิตผล	4	8	3	-	-	15	4.29
-วิธีการเลี้ยงสัตว์	8	1	2	2	-	13	3.71
-แหล่งขายผลิตผล	1	1	-	1	1	4	1.14
-อื่น ๆ	1	-	1	-	-	2	0.57
-แหล่งปัจจัย การผลิต	-	1	-	-	-	1	0.29
รวมทั้งหมด	209	72	45	14	10	350	100.00
ร้อยละ	59.71	20.57	12.86	4.00	2.86	100.00	

แหล่งข่าวสารอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์

ในธุรกิจการส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์นั้น บางครั้งสมาชิกจะต้องค้นคว้าหาความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้รับจากสหกรณ์ เพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารนั้นทันสมัย เกษตรกรสมาชิกสามารถรับข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันสมัย

ดังนั้นจากผลการวิจัยตารางที่ 29 พบว่า สมาชิกร้อยละ 40.00 ได้รับข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียง รองลงมา ร้อยละ 24.86 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ ร้อยละ 14.00 ได้รับข่าวสารจากเจ้าพนักงาน การเกษตร ร้อยละ 10.57 ได้รับข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 6.57 ได้รับข่าวสารจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น ตัวแทนจำหน่ายวัสดุการเกษตร และร้อยละ 4.00 ได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ได้รับความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งอื่นจำแนกตามแหล่งข่าวสาร

แหล่งข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุกระจายเสียง	140	40.00
โทรทัศน์	87	24.86
เจ้าพนักงานการเกษตร	49	14.00
สิ่งพิมพ์	37	10.57
อื่น ๆ	23	6.57
เพื่อนบ้าน	14	4.00
รวม	350	100.00

การรับรู้เรื่องหลักสหกรณ์

การรับรู้เรื่องหลักสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาอบรม และส่งเสริมอาชีพ ผลการวิจัยในตารางที่ 30 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.71) เคยรับรู้เรื่องหลักสหกรณ์และร้อยละ 2.29 ยังไม่เคยได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ทั้งนี้เพราะสมาชิกทั้ง 8 คนไม่เคยเข้าร่วมประชุม

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากสหกรณ์

การได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	342	97.71
ไม่เคย	8	2.29
รวม	350	100.00

แหล่งความรู้ที่ได้รับจากสหกรณ์และวิธีการให้ความรู้

ผลการวิจัยในตารางที่ 31 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 49.71 ได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากประธานกลุ่ม รองลงมาคือร้อยละ 26.86 ได้รับจากฝ่ายจัดการ ร้อยละ 19.71 ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ร้อยละ 2.86 ได้รับจากคณะกรรมการดำเนินการ และร้อยละ 0.86 ได้รับจากสมาชิก ส่วนวิธีการให้ความรู้นั้น ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.00) ได้รับโดยวิธีการประชุม รองลงมา ร้อยละ 42.86 ได้รับโดยวิธีอบรม ร้อยละ 2.00 ได้รับโดยวิธีการอื่น ๆ เช่น วิธีการติดต่อส่วนบุคคลระหว่างผู้เป็นสมาชิกด้วยกัน และร้อยละ 1.14 ได้รับจากสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสารเผยแพร่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และสันนิบาตสหกรณ์ ฯลฯ

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์จำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับและวิธีการให้ความรู้

แหล่งความรู้	วิธีการให้ความรู้				รวม	ร้อยละ
	ประชุม	อบรม	อื่นๆ	สิ่งพิมพ์		
ประธานกลุ่ม	101	67	3	3	174	49.71
ฝ่ายจัดการ	50	43	-	1	94	26.86
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์	34	32	3	-	69	19.71
คณะกรรมการดำเนินการ	3	6	1	-	10	2.86
สมาชิก	1	2	-	-	3	0.86
รวมทั้งหมด	189	150	7	4	350	100.00
ร้อยละ	54.00	42.86	2.00	1.14	100.00	

แหล่งความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์ที่ได้รับจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์

ความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์นอกจากสมาชิกได้รับจากสหกรณ์แล้ว ยังสามารถได้รับจากแหล่งอื่นได้อีก ผลการวิจัยตามตารางที่ 32 พบว่าร้อยละ 40.29 เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์จากโทรทัศน์ รองลงมา ร้อยละ 29.71 ได้รับจากวิทยุกระจายเสียง ร้อยละ 12.86 ได้รับโดยวิธีอื่น ๆ เช่น จากเพื่อนบ้าน ฯลฯ ร้อยละ 9.14 ได้รับจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ ธกส. เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เป็นต้น และร้อยละ 8.00 ระบุว่าได้รับจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ และเอกสารเผยแพร่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์จากแหล่งอื่น
จำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับ

แหล่งความรู้	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	141	40.29
วิทยุกระจายเสียง	104	29.71
อื่น ๆ	45	12.86
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ	32	9.14
สิ่งพิมพ์	28	8.00
รวม	350	100.00

ความเห็นในการเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันภัย

ผลการวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์สมาชิก 350 คน ปรากฏว่ามีสมาชิกจำนวน 23 คน ไม่ออกความเห็นว่าจะเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัยหรือไม่ ดังนั้น จึงเหลือผู้ให้ข้อมูลจำนวน 327 คน ที่แสดงความเห็นในการเพิ่มธุรกิจทั้ง 2 ธุรกิจ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 33 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกร้อยละ 70.00 แสดงความเห็นว่าการเกษตรเวียงชัย จำกัด สมควรที่จะเพิ่มธุรกิจการประกันภัย และร้อยละ 23.43 รายงานว่าสมาชิกเห็นสมควรเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นสมควรในการเพิ่มธุรกิจการประกันภัยก่อน ถ้าหากมีการให้เลือกดำเนินการเพิ่มธุรกิจอีกอย่างหนึ่ง

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความเห็นในการเพิ่มธุรกิจ

เห็นควรเพิ่มธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจประกันภัย	245	70.00
ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน	82	23.43
ไม่ออกความเห็น	23	6.57
รวม	350	100.00

ความคาดหมายในการเข้าร่วมในธุรกิจที่เพิ่มขึ้น

การเข้าร่วมในธุรกิจที่เพิ่มขึ้นคือ ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัยของสมาชิกนั้น เป็นการคาดหมายว่าหากสหกรณ์เพิ่มการดำเนินการธุรกิจทั้ง 2 ธุรกิจแล้ว สมาชิกคิดว่าจะเข้าร่วมดำเนินการในธุรกิจนั้นหรือไม่ ผลการวิจัยในตารางที่ 34 พบว่าสมาชิกร้อยละ 90.86 คาดหมายว่าเมื่อสหกรณ์เพิ่มธุรกิจแล้วจะเข้าร่วมดำเนินการและร้อยละ 2.57 ระบุว่าจะไม่เข้าร่วมดำเนินการ ดังนั้นพอสรุปได้ว่า สมาชิกส่วนใหญ่เห็นสมควรว่าเมื่อสหกรณ์ได้ดำเนินการเพิ่มธุรกิจแล้ว จะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมดังกล่าว

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความคาดหมายในการเข้าร่วมธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันภัย

ความคาดหมาย	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วม	318	90.86
ไม่เข้าร่วม	9	2.57
ไม่ออกความเห็น	23	6.57
รวม	350	100.00

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลจากสมาชิกในเรื่องความพึงพอใจในระดับต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะมีมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริงในลักษณะความรู้สึกพึงพอใจ โดยกำหนดระดับความพึงพอใจและค่าคะแนนในแต่ละระดับดังนี้คือ

ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมาคิดคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score: WMS) ของแต่ละองค์ประกอบโดยมีเกณฑ์การตัดสินใจค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลดังนี้คือ

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

สำหรับผลการวิจัย ได้นำเสนอในเรื่องความพึงพอใจในแต่ละธุรกิจตามรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจและระดับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อ

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 35 พบว่าสมาชิกร้อยละ 83.24 มีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ ร้อยละ 16.50 มีความพึงพอใจมาก และร้อยละ 0.26 มีความพึงพอใจปานกลาง ผลการวิจัยครั้งนี้กล่าวได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.24) มีความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อในระดับมากที่สุด

เหตุผลที่สมาชิกมีความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อในระดับมากที่สุดดังรายละเอียดในตารางที่ 37 มากกว่าครั้งหนึ่งนั้น เนื่องจากสมาชิกมีความต้องการในเรื่องการกู้เงินเพื่อไปลงทุนด้านต่าง ๆ โดยพอใจในวงเงินกู้ที่สหกรณ์ให้กู้ ระยะเวลาการให้กู้ 2 ระยะเวลา คือ ระยะสั้น และระยะปานกลาง และสมาชิกยังพอใจที่สหกรณ์คิดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น เพราะสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เข้ามาเป็นสมาชิกด้วยวัตถุประสงค์ที่จะใช้บริการการกู้ยืมเงินที่เสียอัตราดอกเบี้ยต่ำ

3.2 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการซื้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการซื้อในตารางที่ 35 พบว่าสมาชิกร้อยละ 64.30 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 22.30 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 13.40 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครั้งหนึ่งมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจซื้อ

สาเหตุที่สมาชิกมีความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจซื้อในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 38) เนื่องจากสมาชิกเห็นว่า สินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายนั้นอยู่ในระยะเวลาที่ต้องการ มีปริมาณและราคาที่เหมาะสม และเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกมีความต้องการเงินเฉลี่ยคืน ตามส่วนธุรกิจและต้องการอุดหนุนสหกรณ์ในขณะเดียวกันสมาชิกก็เป็นเจ้าของสหกรณ์ด้วย

3.3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจขาย

บทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการขายคือ การรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรจากสมาชิกเพื่อจัดจำหน่ายในราคาที่เป็นธรรม ผลการวิจัยตารางที่ 35 พบว่าสมาชิกร้อยละ 74.30 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 22.80 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 2.90 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจขาย

เหตุผลที่สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 39) เนื่องจาก ขั้นตอนการรับซื้อของสหกรณ์สะดวก และสหกรณ์รับซื้อเฉพาะข้าว และข้าวโพด ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สมาชิกปลูกมากที่สุด

3.4 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 35 พบว่า สมาชิกร้อยละ 86.30 มีความพึงพอใจต่อบทบาทธุรกิจด้านการรับฝากเงินในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 10.60 มีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 3.10 มีความพึงพอใจปานกลาง ในลักษณะนี้จะเห็นว่าสมาชิกให้ความศรัทธามาฝากเงินกับสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ และอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด (ตารางที่ 40) เพราะสหกรณ์ให้ดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าธนาคารทั่วไป และสามารถบริการได้อย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับธนาคาร

3.5 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในการศึกษาอบรม และการส่งเสริมอาชีพ

การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในวิธีการและอุดมการณ์สหกรณ์ ตลอดจนการแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิก ซึ่งอาจดำเนินการได้โดยใช้วิธีการอบรมหรือการประชุมเป็นต้น ผลการวิจัยตารางที่ 35 พบว่า ร้อยละ 67.40 สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ร้อยละ 26.60 มีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 6.00 มีความพึงพอใจปานกลาง ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่าสมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในการส่งเสริมอาชีพมากที่สุด (ตารางที่ 41)

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด มีความพึงพอใจในภาพรวม โดยระดับมากที่สุด ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 35 จำนวนร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจต่าง ๆ

ธุรกิจ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละของสมาชิก)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ธุรกิจสินเชื่อ	83.24	16.50	0.26	-	-
ธุรกิจออมทรัพย์	86.30	10.60	3.10	-	-
ธุรกิจซื้อ	64.30	22.30	13.40	-	-
ธุรกิจขาย	74.30	22.80	2.90	-	-
การส่งเสริมอาชีพและการศึกษาอบรม	67.40	26.60	6.00	-	-

ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในทุกด้าน

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	จำนวน (350 คน)	ร้อยละ	ระดับความพึงพอใจ
4.21 – 5.00	255	72.90	มากที่สุด
3.41 – 4.20	85	24.30	มาก
2.61 – 3.40	4	1.10	ปานกลาง
1.81 – 2.60	-	-	น้อย
1.00 – 1.80	-	-	น้อยที่สุด

ตารางที่ 37 ค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อ

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
เกี่ยวกับวงเงินกู้	267	78	5	-	-	4.75	มากที่สุด
ระยะเวลาการให้กู้	264	73	9	-	-	4.73	มากที่สุด
ระยะเวลาการชำระหนี้	239	104	7	-	-	4.66	มากที่สุด
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	199	136	15	-	-	4.53	มากที่สุด
ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย						4.67	มากที่สุด

ตารางที่ 38 ค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจซื้อ

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
-ประเภทของสินค้า ที่ซื้อมาจำหน่าย	137	164	49	-	-	4.25	มากที่สุด
-คุณภาพของสินค้า ที่นำมาจำหน่าย	136	161	53	-	-	4.24	มากที่สุด
-ปริมาณของสินค้า ที่นำมาจำหน่าย	139	158	53	-	-	4.25	มากที่สุด
-ราคาของสินค้า ที่นำมาจำหน่าย	170	130	50	-	-	4.34	มากที่สุด
-ระยะเวลาที่นำมา จำหน่าย	181	129	40	-	-	4.40	มากที่สุด
ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยรวม						4.30	มากที่สุด

ตารางที่ 39 ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในธุรกิจขาย

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ประเภทของสินค้า							
ที่รวบรวม	189	104	57	-	-	4.38	มากที่สุด
ปริมาณ(โควตา)							
ที่รวบรวม	188	102	60	-	-	4.37	มากที่สุด
ราคาสินค้าที่สหกรณ์							
ทำการรวบรวม	188	103	59	-	-	4.37	มากที่สุด
ขั้นตอนในการ							
รับซื้อสินค้า	284	63	3	-	-	4.80	มากที่สุด
ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยรวม						4.48	มากที่สุด

ตารางที่ 40 ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในธุรกิจออมทรัพย์ (รับฝากเงิน)

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก	271	68	11	-	-	4.74	มากที่สุด
โครงการส่งเสริมการ							
ออมทรัพย์	224	116	10	-	-	4.61	มากที่สุด
ด้านการให้บริการฝากเงิน	109	187	54	-	-	4.15	มาก
ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยรวม						4.50	มากที่สุด

ตารางที่ 41 ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในการให้การศึกษ
อบรมและส่งเสริมอาชีพ

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
-การให้บริการข่าวสาร							
ข้อมูลการเกษตร	108	178	64	-	-	4.12	มาก
-การจัดทำแปลงสาธิต							
ของสหกรณ์	145	144	61	-	-	4.24	มากที่สุด
-การแนะนำความรู้ด้าน							
การปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์	179	109	62	-	-	4.33	มากที่สุด
-การส่งเสริมอาชีพของ							
สหกรณ์	203	110	37	-	-	4.47	มากที่สุด
-การเผยแพร่ความรู้ด้าน							
หลักการสหกรณ์	189	121	40	-	-	4.43	มากที่สุด
-การให้บริการศึกษา							
อบรมหลักการสหกรณ์	193	120	37	-	-	4.44	มากที่สุด
ค่านำหนักคะแนนเฉลี่ยรวม						4.34	มากที่สุด

ตารางที่ 42 สรุปค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจของสมาชิกต่อบทบาทของสหกรณ์ใน
ทุก ๆ ด้าน

ความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ด้านธุรกิจสินเชื่อ	4.67	มากที่สุด
ด้านธุรกิจออมทรัพย์	4.50	มากที่สุด
ด้านธุรกิจขาย	4.48	มากที่สุด
ด้านการศึกษาและการส่งเสริมอาชีพ	4.34	มากที่สุด
ด้านธุรกิจซื้อ	4.30	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.67	มากที่สุด

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อทดสอบความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิก
ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาท

สมมติฐานในการทดสอบคือ สมาชิกสหกรณ์มีความพึงพอใจในบทบาทการดำเนินงาน
ของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาทแตกต่างกัน ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทาง
สถิติได้ดังนี้

$$H_0: \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4 = \mu_5$$

$$H_1: \mu_i \neq \mu_j$$

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (analysis of
variance) พบว่าค่า $F = 28.7939$ ค่า Sig of $F = 0.000$ ซึ่งน้อยกว่า 0.01 แสดงว่าปฏิเสธ H_0 และ
ยอมรับ H_1 นั่นคือสมาชิกมีความพึงพอใจในบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างน้อย 1 คู่
แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความพึงพอใจของสมาชิกตอบทบาท
การดำเนินงานของสหกรณ์ทั้ง 5 บทบาท

แหล่งของความแปรปรวน	SS	d.f.	MSS	f	P-value
ระหว่างกลุ่ม	30.5370	4	7.6342	28.7939	0.000
ภายในกลุ่ม	461.5986	1741	0.2651	-	
รวม	0.0620	0.2491			

เมื่อทดสอบความแปรปรวนแล้วปรากฏว่า ระดับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีตอบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างน้อย 1 คู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ของแต่ละทบาทที่สหกรณ์ดำเนินการที่ความเชื่อมั่น 95% โดย Multiple Range Tests ใช้วิธีของ Least Significant difference (LSD) คำนวณหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของแต่ละทบาทคู่ที่ i และ j หรือ $|\bar{X}_i - \bar{X}_j|$ โดยถ้า $\bar{X}_i - \bar{X}_j \geq \text{LSD}$ แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของแต่ละทบาทคู่ที่ i และ j แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ถ้าน้อยกว่าแสดงว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์พบว่า

- 1) ธุรกิจสินเชื่อ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับทบาทด้านอื่นๆ คือ ธุรกิจออมทรัพย์ ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย การศึกษาอบรม และการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
- 2) ธุรกิจออมทรัพย์มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ การศึกษาอบรม และการส่งเสริมอาชีพ แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับธุรกิจขาย
- 3) ธุรกิจขายมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับธุรกิจสินเชื่อ การศึกษาอบรม และการส่งเสริมอาชีพ และธุรกิจซื้อ แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับธุรกิจออมทรัพย์
- 4) การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับธุรกิจอื่น ยกเว้นธุรกิจซื้อซึ่งไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาท
การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

ความแตกต่างของความพึงพอใจ ในแต่ละบทบาท		MD	SE	LSD (0.01)
ธุรกิจสินเชื่อ	ธุรกิจซื้อ	0.374	0.0390	0.101**
ธุรกิจสินเชื่อ	การศึกษาอบรมและ การส่งเสริมอาชีพ	0.331	0.0390	0.101**
ธุรกิจสินเชื่อ	ธุรกิจขาย	0.192	0.0390	0.101**
ธุรกิจสินเชื่อ	ธุรกิจออมทรัพย์	0.168	0.0390	0.101**
ธุรกิจออมทรัพย์	ธุรกิจซื้อ	0.206	0.0389	0.100**
ธุรกิจออมทรัพย์	การศึกษาอบรมและ การส่งเสริมอาชีพ	0.164	0.0389	0.100**
ธุรกิจออมทรัพย์	ธุรกิจขาย	0.024	0.0389	0.100 ^{ns}
ธุรกิจขาย	ธุรกิจซื้อ	0.182	0.0389	0.100**
ธุรกิจขาย	การศึกษาอบรมและ การส่งเสริมอาชีพ	0.139	0.0389	0.100**
การศึกษาอบรมและ การส่งเสริมอาชีพ	ธุรกิจซื้อ	0.043	0.0389	0.100 ^{ns}

หมายเหตุ: ** หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ns หมายถึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญและข้อเสนอแนะตาม ความคิดของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ได้แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

- (1) ด้านเงินทุน (money)
- (2) ด้านคน (men)
- (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (material)
- (4) ด้านการจัดการ (management)

(1) ด้านเงินทุน (money) ปัจจุบันสหกรณ์ยังต้องอาศัยเงินทุน (เงินกู้) จาก ธกส. ในการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก สร้างสำนักงาน และกู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการนำมารวบรวมผลผลิตจากสมาชิก เฉพาะข้าวและข้าวโพด ตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิต และเป็นทุนในการจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่าย เป็นสาเหตุหนึ่งที่สหกรณ์ไม่มีเงินรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรอื่นจากสมาชิก ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวจึงทำให้สมาชิกมาทำธุรกิจซื้อ กับสหกรณ์น้อยกว่าความเป็นจริง

(2) ด้านคน (men) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะสรุปเป็น 4 ฝ่าย โดยจากประสบการณ์การทำงานในฐานะเป็นสหกรณ์อำเภอเวียงชัย ช่วงปี พ.ศ. 2540-2541 พบว่า 1) สมาชิกส่วนใหญ่ต่างคนต่างกู้และต้องการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะต้องการกู้เงินและเข้าเป็นสมาชิกสมาคมพัฒนากิจสงเคราะห์ของสหกรณ์ เพื่อความมั่นคงในชีวิตของสมาชิกและครอบครัว ทั้งนี้สมาชิกรู้ว่าตัวเองเป็นเจ้าของสหกรณ์โดยการถือหุ้นและจากการประชุม อบรม อย่างไรก็ตามก็ยังมีสมาชิกบางส่วนเห็นว่ากิจกรรมของกลุ่มมีน้อย และไม่มีความสำคัญในความเป็นเจ้าของสหกรณ์ ซึ่งทำให้สมาชิกซื้อสินค้าจากสหกรณ์เฉพาะวัสดุการเกษตร แต่ยังทำธุรกิจซื้อสินค้าอย่างอื่นน้อย 2) คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความรู้ในระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ และมีการตัดสินใจแก้ปัญหาล่าช้า 3) ฝ่ายจัดการสหกรณ์มีพนักงานที่เหมาะสมกับขนาดธุรกิจของสหกรณ์ พนักงานจะทำงานตามที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น และสมาชิกบางส่วนเห็นว่าไม่ค่อยได้รับความสะดวก เมื่อไปใช้บริการและพนักงานให้คำแนะนำไม่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ยังขาดประสบการณ์ในด้านการทำธุรกิจซื้อ ธุรกิจขายและการตลาดทั้งกับสหกรณ์ด้วยตนเองและกับ

ภาคเอกชน 4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ มีน้อยคือ มีอัตรากำลังข้าราชการเพียง 2 คน ดูแลแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ถึง 3 สหกรณ์ แต่ละสหกรณ์อยู่ห่างไกลกัน ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมกลุ่ม สมาชิกสหกรณ์ทุกกลุ่ม ทุกครั้งได้ทำให้ไม่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการและอุดมการณ์ของสหกรณ์ ตลอดจนการแนะนำส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกเพราะฉะนั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่สมาชิกไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

(3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (material) ปัจจุบันสหกรณ์มีที่ดิน และอาคารสำนักงาน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในสำนักงาน รวมทั้งคอมพิวเตอร์พร้อมในการปฏิบัติงาน สหกรณ์มีตลาดกลางและอุปกรณ์ครบ รวมทั้งรถยนต์บรรทุก 6 ล้อ 1 คัน และรถยนต์ปิคอัพ 1 คัน แต่สหกรณ์ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากตลาดกลาง คือลานตาก เครื่องอบลดความชื้น เครื่องซัง ฯลฯ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า กับเงินที่รัฐบาล (กรมส่งเสริมสหกรณ์) อุดหนุนให้ โดยสหกรณ์จะใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้เพียงช่วงระยะเวลาประมาณ 5-6 เดือนเท่านั้น

(4) การจัดการ (management) เนื่องจากสหกรณ์มีแดนดำเนินงานกว้างและไกล ทำให้การส่งข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ของสหกรณ์กับสมาชิกไม่ทันต่อเหตุการณ์เป็นเหตุผลหนึ่งที่ ทำให้สมาชิกไม่ค่อยอยากมาทำธุรกิจซื้อ-ขายกับสหกรณ์เพราะไม่คุ้มกับค่าขนส่งทำให้สหกรณ์ไม่สามารถขยายธุรกิจ และเชื่อมโยงธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ เช่น ข้าว ข้าวโพด ฯลฯ กับขบวนการสหกรณ์ หรือกับเอกชนเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกได้อย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

การวิจัยถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้รวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 30 มิถุนายน 2543 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
2. เพื่อศึกษาถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก
3. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด
4. เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาท
5. เพื่อศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญ และข้อเสนอแนะตามความคิดของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) ได้ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 350 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

แบบสัมภาษณ์ทดสอบความตรง (validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (content validity) และทดสอบความเที่ยง (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัยจำกัด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีการหาความแนบสนิทภายในแบบสัมภาษณ์ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88

สรุปผลการวิจัย (Summary)

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และสมรสแล้ว มีอายุระหว่าง 36-50 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานและเป็นหัวหน้าครอบครัวได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกมีครอบครัวขนาดกลาง ค่อนข้างเล็กคือ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน และมีแรงงานในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2 คนต่อครอบครัว สมาชิกส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองทั้งหมดเฉลี่ย 12 ไร่ ต่อครอบครัว

สำหรับอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ ผลการวิจัยพบว่านอกจากอาชีพหลักแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพรอง ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นอาชีพรองมากที่สุด และมีรายได้จากอาชีพรองคือ รับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 17,228 บาทต่อปีต่อครอบครัว ส่วนรายได้จากอาชีพรองอื่นได้แก่ ค่าขายเฉลี่ย 16,170 บาทต่อปีต่อครอบครัว รายได้อื่น ๆ เฉลี่ย 13,163 บาทต่อปีต่อครอบครัว และหักต้นทุนในครัวเรือนเฉลี่ย 2,000 บาทต่อปีต่อครอบครัว ส่วนรายได้ในภาคการเกษตรสมาชิกมีรายได้เฉลี่ย 37,282 บาทต่อปีต่อครอบครัว โดยมีรายได้จากข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล อื่น ๆ และเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์ประมาณ 5 ปี และในกลุ่มนี้จะถือหุ้นในสหกรณ์ คนละมากกว่า 200 หุ้น เนื่องจากตามมติที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ปี 2538 เห็นชอบให้สมาชิกถือหุ้นแรกเข้าอย่างน้อยคนละ 10 หุ้น ทั้งยังถือหุ้นเพื่อซื้อที่ดินเพื่อสร้างสำนักงานอีกด้วย

2. บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

2.1 ธุรกิจสินเชื่อ

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เคยรับบริการเงินกู้จากสหกรณ์ โดยกู้เงินเฉลี่ยปีละ 26,840 บาท และสมาชิกเกือบครึ่ง กู้เงินระยะสั้น โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการกู้เพื่อการเกษตร และรับเงินกู้ในรูปแบบเงินสด นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ส่วนแหล่งเงินกู้อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสหกรณ์นั้นพบว่าสมาชิกเป็นส่วนน้อย

กู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน เนื่องจากกู้ยืมเป็นระยะเวลาไม่นาน และมีความสนิทสนมใกล้ชิดกัน

2.2 ธุรกิจซื้อ

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์โดยซื้อสินค้าประเภทวัสดุ อุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งมีเหตุผลในการซื้อคือต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ และต้องการอุดหนุนสหกรณ์ อย่างไรก็ตามก็ตีสมาชิกจำนวนเกินกว่าครึ่ง นอกจากซื้อสินค้าจากสหกรณ์แล้วยังซื้อสินค้าจากร้านค้าในชุมชนใกล้เคียงบ้านอีกโดยมีเหตุผลสำคัญคือใกล้บ้านหรือสะดวกในการเดินทาง

2.3 ธุรกิจขาย

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งขายผลผลิตทางการเกษตรผ่านสหกรณ์ เช่น ข้าว ข้าวโพด โดยมีเหตุผลว่าต้องการเงินเฉลี่ยคืน ส่วนผลผลิตอื่น ๆ จะขายให้กับพ่อค้าคนกลางในชุมชนใกล้เคียงบ้าน หรือมีพ่อค้าคนกลางไปรับซื้อถึงหมู่บ้าน

2.4 ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมากกว่าครึ่งฝากเงินกับสหกรณ์และส่วนใหญ่ฝากเงินประเภทออมทรัพย์ แต่ยังมีสมาชิกส่วนหนึ่งฝากเงินกับสถาบันการเงินอื่น ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน โดยให้เหตุผลว่าเคยฝากก่อนเป็นสมาชิกจึงยังคงฝากต่อไป

2.5 การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ

2.5.1 ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ ได้รับบริการด้านข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์โดยได้รับข่าวสารจากประธานกลุ่มมากที่สุด ส่วนประเด็นของข่าวสารนั้น พบว่า เรื่องที่ได้รับมากที่สุดคือ การใช้ปุ๋ยเคมี นอกจากนี้สมาชิกเกือบครึ่งหนึ่ง รับข่าวสารทางการเกษตรเพิ่มเติมจากวิทยุกระจายเสียง

2.5.2 ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ ได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากประธานกลุ่ม โดยวิธีการประชุม ส่วนแหล่งความรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้รับจากสหกรณ์สมาชิกเกือบครึ่งหนึ่งระบุว่า ได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากรายการโทรทัศน์

2.6 ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัย
ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยถ้าหากสหกรณ์จะดำเนินธุรกิจบริการ
และบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัย และสมาชิกส่วนใหญ่คาดว่าจะเข้าร่วมในธุรกิจดังกล่าว

3. ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
เวียงชัย จำกัด

3.1 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านธุรกิจสินเชื่อ
ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในธุรกิจสินเชื่อในระดับมากที่สุด
โดยพอใจเกี่ยวกับวงเงินกู้ที่สหกรณ์ให้กับสมาชิก

3.2 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจซื้อ
ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจต่อธุรกิจซื้อ ในระดับ
มากที่สุด โดยสมาชิกพอใจในระยะเวลาและราคาที่สหกรณ์นำสินค้ามาจำหน่าย

3.3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจขาย
ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในธุรกิจขายในระดับมากที่สุด
เนื่องจากพอใจในขั้นตอนในการรับซื้อสินค้าของสหกรณ์

3.4 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจออมทรัพย์
(การรับฝากเงิน)
ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมของธุรกิจการรับ
ฝากเงินในระดับมากที่สุด โดยมีสาเหตุจากพอใจในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สหกรณ์จ่ายให้ ซึ่งโดย
ปกติ สหกรณ์จะจ่ายอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าธนาคารทั่วไป

3.5 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านการศึกษาอบรม
และส่งเสริมอาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจในภาพรวมของการให้ การศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ ในระดับมากที่สุด โดยระบุว่าพอใจในการส่งเสริมอาชีพ ของ สหกรณ์

4. ความแตกต่างในความพึงพอใจของสมาชิก ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาท

จากการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า สมาชิกสหกรณ์มีความพึงพอใจในบทบาทการ ดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาทแตกต่างกันโดยใช้ Multiple Range Tests โดยวิธี Least Significant Difference (LSD) ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 99% พบว่า สมาชิก มีความพึงพอใจในแต่ละบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า

ธุรกิจสินเชื่อ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับทุกบทบาท

ธุรกิจออมทรัพย์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับธุรกิจสินเชื่อ การศึกษาอบรมและ การส่งเสริมอาชีพ แต่ไม่มีนัยสำคัญกับธุรกิจขาย

ธุรกิจขาย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับธุรกิจสินเชื่อและการศึกษาอบรม และ การส่งเสริมอาชีพ แต่ไม่มีนัยสำคัญกับธุรกิจออมทรัพย์

การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพมีความแตกต่างจากธุรกิจสินเชื่อแต่ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

5. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ และข้อเสนอแนะตามความคิดของสมาชิกในการ ดำเนินงานของสหกรณ์

5.1 ปัญหาด้านเงินทุน

ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์ยังต้องอาศัยเงินทุน (เงินกู้) จาก ธ.ก.ส. ในการ ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก สร้างสำนักงาน และกู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการนำมารวบรวม ผลผลิตจากสมาชิกตามโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของสหกรณ์

5.2 ปัญหาด้านคน

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ต่างคนต่างกู้ และต้องการเข้าเป็นสมาชิก สหกรณ์เพราะต้องการกู้เงินและเข้าเป็นสมาชิกสมาคมพัฒนากิจสงเคราะห์ของสหกรณ์โดยสมาชิก รู้ว่าตัวเองเป็นเจ้าของสหกรณ์โดยการถือหุ้น และเห็นวากิจกรรรมของกลุ่มมีน้อย มีความสำนึกใน

ความเป็นเจ้าของสหกรณ์น้อยจึงทำให้สมาชิกทำธุรกิจกับสหกรณ์น้อย นอกจากนั้นสมาชิกเห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการส่วนใหญ่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความรู้ในระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์ และมีการตัดสินใจแก้ปัญหาล่าช้า สำหรับฝ่ายจัดการ พนักงานสหกรณ์สมาชิกเห็นว่าส่วนใหญ่จะทำงานตามที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น และเห็นว่าไม่ค่อย ได้รับความสะดวก เมื่อไปใช้บริการ และให้คำแนะนำไม่ชัดเจน เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ยังขาด ประสบการณ์ในการเชื่อมโยงธุรกิจ ทั้งกับสหกรณ์ด้วยกันเองและกับภาคเอกชน และเห็นว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีน้อยคือมีอัตรากำลังข้าราชการเพียง 2 คน ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุม กลุ่ม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์ของสหกรณ์ ตลอดจนการแนะนำส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิก สหกรณ์ได้อย่างทั่วถึง

5.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์มีวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการและมีตลาดกลางแต่ สหกรณ์ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากตลาดกลางให้คุ้มค่ากับเงินที่รัฐบาล (กรมส่งเสริมสหกรณ์) อุดหนุนให้ โดยสหกรณ์ใช้ประโยชน์เพียงช่วงระยะเวลา 5-6 เดือนเท่านั้น

5.4 ด้านการจัดการ

ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์มีแผนดำเนินการกว้างและไกล ทำให้การส่งข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ กับสมาชิกไม่ทันต่อเหตุการณ์ทำให้สมาชิกไม่ยอมมาทำธุรกิจซื้อ ธุรกิจขายกับ สหกรณ์ เพราะไม่คุ้มกับค่าขนส่ง

อภิปรายผลการวิจัย

(Implications)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิก ที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตร เวียงชัย จำกัด พบว่าในธุรกิจสินเชื่อ นั้นสมาชิกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด น้ำหนักค่า คะแนนเฉลี่ย 4.67 โดยสมาชิกจะใช้บริการด้านสินเชื่อถึงร้อยละ 98.57 ซึ่งสอดคล้องกับผลการ ศึกษาของศุภชัย มนต์ไพบูลย์ (2515: 2) ที่พบว่าสหกรณ์ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการ ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก ในลักษณะเดียวกันสมาชิกส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับ

วงเงินกู้ยืมที่สหกรณ์ให้กับสมาชิกสูงสุดถึงคนละ 250,000 บาท โดยสหกรณ์จะจ่ายเงินกู้ให้สมาชิกทุกเดือนระยะเวลาสงขำระหนี้ 1-5 ปี ตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ถ้าเป็นเงินกู้ระยะสั้นสงขำระหนี้ภายใน 12 เดือน แต่ไม่เกิน 18 เดือน เงินกู้ระยะปานกลางสงขำระหนี้ภายใน 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี โดยสหกรณ์คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 11 บาทต่อปี เพื่อหลีกเลี่ยงการกู้ยืมนอกระบบ จากการที่สมาชิกกู้โดยเฉลี่ยคนละ 26,840 บาท ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมในวงเงินที่ต่ำทำให้ไม่สามารถปรับปรุงการผลิตได้มากนัก เพราะถูกจำกัดโดยจำนวนเงินทุน สาเหตุมาจากการที่สหกรณ์จะให้เงินกู้ได้มาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการเป็นสมาชิก จำนวนหนี้ที่ถือ วัตถุประสงค์ของเงินกู้ ขนาดและธุรกิจฟาร์มของสมาชิกซึ่งมีขนาดเล็กและหลักประกันเงินกู้มีน้อย

ส่วนในธุรกิจซื้อนั้นผลการวิจัยพบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 โดยสหกรณ์บริการสมาชิกในปริมาณที่พอกับความต้องการและทันต่อเวลาที่ต้องการ โดยจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม และเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอำนาจ อีรวณิช (2527: 92) ที่พบว่าธุรกิจการซื้อทำให้เกิดผลดีต่อสมาชิกหลายประการคือ สมาชิกมีความสามารถในการลงทุนซื้อปัจจัยการผลิต ง่ายต่อการควบคุม สามารถลดต้นทุน สมาชิกใช้สินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโสภณ ดวงสวัสดิ์ (2525: 164) พบว่า สหกรณ์ควรจัดทำแผนความต้องการปุ๋ย และวัสดุการเกษตรให้สัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการผลิตของสมาชิก รวมทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภคที่สมาชิกต้องการ เพื่อให้สมาชิกได้ซื้อสินค้าวัสดุการเกษตรและสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพในราคาที่ยุติธรรม มีคุณภาพดี และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ

ธุรกิจขายสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเช่นกัน มีน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 มีสมาชิกเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.43) ที่มาทำธุรกิจขายกับสหกรณ์ โดยสหกรณ์จะรับซื้อเฉพาะข้าวและข้าวโพดเป็นหลัก แต่ยังไม่รับซื้อผลผลิตชนิดอื่นจึงทำให้สมาชิกต้องขายผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุภาพ ยาวิไชย (2534: 98) ที่พบว่า สาเหตุที่สมาชิกขายผลผลิตการเกษตรผ่านสหกรณ์น้อย เหตุผลเพราะมีผลผลิตชนิดอื่นที่สหกรณ์ไม่รับซื้อ แต่ในทางตรงกันข้ามพบว่า บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในธุรกิจขายคือ การรับซื้อผลผลิตการเกษตรจากสมาชิกอันเป็นการรวบรวมผลผลิตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองและป้องกันการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้สมาชิกขายได้ในราคาเป็นธรรม ดังนั้นสหกรณ์จะต้องตั้งเป้าไว้ว่า สิ่งที่สมาชิกผลิตได้ ต้องพยายามขายให้ได้ราคาดีที่สุด และการทำงานที่ถึงเป้าหมายนี้ได้จะต้องมีการแนะนำให้สมาชิกปรับปรุงการขนส่ง การเก็บรักษา การผลิตร่วมกัน และรู้ภาวะตลาดอย่างถ่องแท้

ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีน้ำหนักค่าคะแนน 4.50 โดยพึงพอใจในเรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก โครงการส่งเสริมการออมทรัพย์ และการให้บริการรับฝากเงินนั้น มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี เจริญ (2534: 34) ที่พบว่า บทบาทของสหกรณ์ในการส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างนิสัยในการออม โดยชักชวนให้สมาชิกออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ และฝากไว้กับสหกรณ์ ดังนั้นสหกรณ์ควรส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยการระดมเงินออมมาเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานทดแทนการพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอก ทั้งในรูปการถือหุ้น และเงินฝากโดยมีการกำหนดเป้าหมาย และอยู่ภายใต้การบริหารการเงินอย่างระมัดระวัง มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจตลอดจนต้องสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่น ความรู้สึกปลอดภัย ต่อเงินรับฝากของสมาชิกด้วย

การศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เช่นกัน โดยมีน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 4.34 โดยการให้บริการด้านข่าวสารข้อมูลการเกษตรและการจัดทำแปลงสาธิตของสหกรณ์นั้น สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังนั้น สหกรณ์ควรจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการศึกษาอบรม ดูงานให้เพียงพอทั้งโดยวิธีการศึกษาในระบบ และศึกษานอกระบบ ให้กับสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ พนักงานของสหกรณ์ โดยเฉพาะประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดสมาชิกซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบว่า สมาชิกได้รับการด้านข่าวสาร และความรู้เรื่องสหกรณ์จากประธานกลุ่มมากที่สุด (ร้อยละ 49.71) การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของสุภาพ ยาวิไชย (2534: 99) ที่พบว่า การจัดการอบรมเป็นการให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ให้เข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ให้สามารถพัฒนา และปรับปรุงงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายได้

การทดสอบสมมติฐานพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือสมาชิกสหกรณ์มีความพึงพอใจในบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ในแต่ละบทบาทแตกต่างกันดังนี้

ธุรกิจสินเชื่อ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับทุกบทบาท

ธุรกิจออมทรัพย์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับธุรกิจซื้อ การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ แต่ไม่มีนัยสำคัญกับธุรกิจขาย

ธุรกิจขาย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับธุรกิจซื้อ และการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ แต่ไม่มีนัยสำคัญกับธุรกิจออมทรัพย์

การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับธุรกิจซื้อ

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะต่อฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการของสหกรณ์การเกษตร เวียงชัย จำกัด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสหกรณ์การเกษตรซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงาน และตอบสนองความต้องการของสมาชิกดังนี้

1. ธุรกิจสินเชื่อ การให้เงินกู้แก่สมาชิกเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสหกรณ์ แต่ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องคำนึงถึงเงินทุนที่สมาชิกจะนำไปใช้สำหรับการผลิต และการปรับปรุงคุณภาพชีวิต ด้วยว่าเงินทุนเหล่านี้ สมาชิกจะต้องนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ สหกรณ์จะต้องแนะนำสมาชิกให้นำไปใช้สำหรับจัดหาปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และการผลิต สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของฝ่ายธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย สหกรณ์ไม่ควรทำหน้าที่ปล่อยเงินกู้อย่างเดียว เพราะจะทำให้สหกรณ์ไม่ต่างกับสถาบันเงินทุนทั่วไป แต่เนื่องจากสหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจอย่างหนึ่ง จะดำเนินธุรกิจให้ขาดทุนไม่ได้ การดำเนินงานจึงต้องคิดค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นจากสมาชิกด้วยมีข้อสังเกตว่า สหกรณ์มีรายได้สูงจากธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) เป็นหลัก ทำให้กำไรจากธุรกิจสินเชื่อมีปริมาณมาก สหกรณ์จึงควรที่จะจ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิกในธุรกิจนี้

2. ธุรกิจซื้อของสหกรณ์มีเป้าหมายในการบริการสมาชิก ในปริมาณที่พอกับความต้องการ ในเวลาที่ต้องการโดยจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม และเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี (จำหน่ายในราคาที่ถูกในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม และในปริมาณที่พอกับความต้องการ) ซึ่งสหกรณ์จะคิดค่าบริการในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ค่าบริการนั้นสหกรณ์จะคิดที่เปอร์เซ็นต์ ก็ให้พิจารณาตอนวางแผนธุรกิจ ถ้าหากคิดค่าบริการสูงเกินไป ก็ควรจะให้คืนในรูปแบบเงินเฉลี่ยคืนตอนสิ้นปี แต่ในกรณีที่คิดค่าบริการน้อยเกินไป จะเก็บเพิ่มเติมค่อนข้างจะเป็นไปได้ยาก ฉะนั้นในตอนวางแผนธุรกิจจะต้องมีข้อมูลพอควร นอกจากนี้ควรขยายธุรกิจเพื่อให้บริการสมาชิกอย่างทั่วถึง โดยการขยายจุดขายตามกลุ่มสมาชิกในระดับหมู่บ้าน เพื่อสะดวกในการเดินทางและใกล้บ้านสมาชิกที่ต้องการใช้บริการ แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาความเหมาะสมเป็นกลุ่ม ๆ ไป

3. ธุรกิจขาย สหกรณ์จะต้องตั้งเป้าไว้ว่า สิ่งที่สมาชิกผลิตได้ต้องพยายามขายให้ได้ราคาดีที่สุด และควรที่จะทำให้ถึงเป้าหมายนี้ได้ จะต้องมีการแนะนำสมาชิก ปรับปรุงการขนส่ง การเก็บรักษาการผลิตร่วมกัน และรู้ภาวะตลาดอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้สินค้าทางเกษตรนั้น มี

ภาวะราคาตลาดที่เปลี่ยนแปลงขึ้นลงมาก จึงไม่ควรซื้อขาย ควรยึดหลักการขายผ่านสหกรณ์ โดยมีการจ่ายราคาขั้นต้น และการจ่ายเฉลี่ยในระยะยาว ตั้งเป้าไว้ว่าแม้ภาวะราคาตลาดจะเปลี่ยนแปลง สมาชิกจะได้ราคาเฉลี่ย ส่วนค่าบริการนั้นจะหักไว้เมื่อสหกรณ์ได้รับเงินจากการขายซึ่งการคิดค่าบริการก็เหมือนธุรกิจการซื้อ คือ ถ้าเรียกเก็บค่าบริการมากเกินไป ก็จะคืนในรูปแบบเฉลี่ยคืน แต่ถ้าเก็บน้อยเกินไปจะเรียกเก็บยาก ฉะนั้นจะต้องวางแผนให้ดี

4. ควรเน้นการฝึกอบรมสมาชิก คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ เพื่อให้เข้าใจในหลักการวิธีการสหกรณ์ และคุณประโยชน์ของสหกรณ์ เพื่อให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และสามารถบริหารงานในทางที่ถูกต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมสัมมนา หรือทัศนศึกษาดูงานสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ควรปรับปรุงประสิทธิภาพในด้านการให้ข่าวสารที่สมาชิกควรรับรู้ ให้สอดคล้องกับด้านเวลาและสภาพการณ์ที่มีสมาชิกเป็นอยู่

5. ควรดำเนินธุรกิจบริการ และบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันภัย เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตของสมาชิกตลอดจนเพื่อเป็นหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สินของสมาชิก

6. ควรปลูกฝังแนวความคิดให้สมาชิกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริ ในเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง" เน้นการพึ่งพาตนเอง สร้างเงินออมภายในด้วยการส่งเสริมให้รู้จักประหยัด โดยสอดแทรกวิธีการสหกรณ์ ในการฝึกอบรมและประชุมของสหกรณ์พร้อมทั้งกระตุ้นให้สมาชิกสำนึกถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในการเป็นเจ้าของสหกรณ์ และให้ความร่วมมือของสหกรณ์

7. จากการที่สหกรณ์มีแดนดำเนินงานกว้าง และไกลถึงกิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง สหกรณ์ควรแยกสาขามาตั้งที่กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกอย่างทั่วถึงในทุกธุรกิจและสหกรณ์ควรมีโครงการเพิ่มผลผลิตผลจากที่ดิน และให้สมาชิกมีการทำงานนอกการเกษตรเสริมขึ้นด้วย ก็จะทำให้เพิ่มผลผลิตให้กับสมาชิกทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สหกรณ์ควรใช้ทรัพยากรบุคคลในฝ่ายจัดการและบุคคลต่าง ๆ ให้ทำงานให้เต็มกำลังความรู้ความสามารถ ใช้เครื่องและอุปกรณ์ต่าง ๆ ยุ้งฉาง ลานตาก คลังสินค้า ยานพาหนะ ฯลฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. สหกรณ์เป็นแหล่งรับความช่วยเหลือ และเงินอุดหนุนจากภาครัฐ และเอกชน ดังนั้นสหกรณ์ควรสร้างความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับหน่วยงานเพื่อจะได้ทราบข้อมูลข่าวสารของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ที่จะได้รับโครงการต่าง ๆ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

9. สหกรณ์ควรจะมีบุคคลกรในด้านการส่งเสริมการเกษตรเพื่อให้บริการดูแลแนะนำส่งเสริมเกี่ยวกับการทำการเกษตรต่าง ๆ ของสมาชิกให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด โดยการผสมผสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อช่วยลดการเสี่ยงภัยของเกษตรกร และสามารถเพิ่มรายได้ จะช่วยให้สมาชิกสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จท่ามกลางความไม่แน่นอน

10. สหกรณ์จะต้องระดมทุนภายในสหกรณ์โดยชักชวนให้สมาชิกมาฝากเงินและทำโครงการเงินฝากออมทรัพย์วันละบาท ซึ่งเป็นโครงการที่มีอยู่เดิมให้เห็นเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลาที่กำหนด สำหรับหุ้นนั้นสหกรณ์จะต้องเรียกเก็บค่าหุ้นประจำปีตามข้อบังคับของสหกรณ์ที่ให้สมาชิกถือหุ้นปีละไม่น้อยกว่า 120 บาทให้ครบทุกคน หากสมาชิกคนใดขาดส่ง ก็ควรเร่งรัด และเมื่อสิ้นปีบัญชีสหกรณ์ควรให้รางวัลและยกย่องสมาชิกผู้ถือหุ้นมากที่สุดในระหว่างปีทางบัญชี และสหกรณ์ควรจัดสรรเงินกำไรสุทธิเป็นเงินสำรองให้มาก เพราะเงินสำรองนี้เป็นเงินทุนที่สหกรณ์สามารถนำมาหมุนเวียนใช้ในสหกรณ์ โดยที่ไม่มีต้นทุนหากสหกรณ์มีทุนภายในของสหกรณ์มากสหกรณ์ก็ไม่จำเป็นต้องขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. หรือกู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์และสหกรณ์ยังสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เองได้ด้วย เพราะทุนภายในของสหกรณ์มีต้นทุนต่ำ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผลตามหุ้นที่สหกรณ์จ่ายให้กับสมาชิกต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สหกรณ์จ่ายให้กับธนาคาร

11. สหกรณ์มีต้นทุนและดอกเบี้ยค้างมากสหกรณ์ควรให้พนักงานสินเชื่อกวางแผนการเร่งรัดชำระหนี้ทุก 3 เดือน เพื่อเตือนให้สมาชิกตื่นตัว และจะได้ทราบถึงปัญหาของสมาชิกเพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาได้ทันเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
(Recommendation for Further Study)

1. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะขยายสถานที่ในการวิจัยให้ครอบคลุมหลายสหกรณ์ จะทำให้ผลการวิจัยมีประโยชน์ต่อสมาชิกและสหกรณ์มากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาถึงสาเหตุอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการปฏิบัติตามบทบาทของสหกรณ์การเกษตรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันควรศึกษาในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์การเกษตรขนาดเดียวกัน
3. ควรจะมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องในสหกรณ์เดียวกัน หลังจากที่มีการปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับสหกรณ์ในการสำรวจความต้องการของสมาชิกและเป็นการวิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในระยะเวลาที่ผ่านมา
4. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะความพึงพอใจจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด เท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปอาจจะศึกษาความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม
(Bibliography)

- กองประมวลผลและพัฒนาสารสนเทศ. 2542. รายงานสรุปผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน
ของสหกรณ์ทุกประเภทประจำปี. กรุงเทพมหานคร: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2532. คู่มือการสอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน. กส.38. กรุงเทพ
มหานคร: กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์
- , 2540. การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายเผยแพร่และ
ประชาสัมพันธ์ กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- จรัส กาใหญ่. 2527. สถิติ 1. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ชัชวาล เรื่องประพันธ์, 2543. สถิติพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง). ขอนแก่น: คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ดารณี เชนฮอลล์. 2532. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ 1. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การ
เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เดือนจิตร สารีบุตร. 2529. บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการส่งเสริมการออมของ
สมาชิก: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์นครราชสีมา จำกัด. กรุงเทพ
มหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิล เลิศประเสริฐ. 2528. วิสาหกิจสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- ทิตยา สุวรรณขง. 2517. วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- นิคม พรหมย่อย. 2529. ความพึงพอใจการทำงานของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในภาคใต้
สงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นำชัย ทนผล. 2531. วิธีการเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- ประคอง กรรณสูตร. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข).
กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยงค์ สายประเสริฐ. 2535. การจัดการสหกรณ์ของเกษตรกรผู้ถือครองที่ดินขนาดเล็ก.
เชียงใหม่.
- พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. 2528. เอกสารประกอบการบรรยายวิชา สว. 601 (จิตวิทยาสังคม
พิศดาร). กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พันธุ์ทิพย์ ชินะโกสิต. 2536. ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ในเขตตรวจการสหกรณ์ที่ 5 ที่มีต่อชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด: กรณีศึกษาการดำเนินงานธุรกิจ. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- ภิญโญ สาร. 2520. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- โยชิมาซา มัทสึนามิ. 2534. คู่มือเรื่องการควบคุมการจัดการสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2505. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- รสสุคนธ์ เครือวงศ์. 2540. บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด ในการสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิก. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิเชียร อินทชาติ. 2516. สถานภาพของสหกรณ์การเกษตร (2516). กรุงเทพมหานคร: กองสหกรณ์การเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สมยศ สุวิทยาภรณ์. 2534. บทบาทการบริหารโครงการของนักวิชาการเกษตรประจำสำนักงานเกษตรจังหวัดภาคใต้. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด. 2542. รายงานกิจการประจำปี สิ้นสุด 31 มีนาคม 2542. (โรเนียว).
- สุภัทรา สุภาพ. 2528. สังคมวิทยา (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ศุภชัย มั่นสโพลย์. 2515. รวบรวมบทความและทัศนะเกี่ยวกับงานสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ ยาวิไชย. 2534. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสตรีสหกรณ์การเกษตร: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรเมืองน่าน จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุวรรณา ฐูโชติ. 2541. วิถีวิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- โสภณ ดวงสวัสดิ์. 2525. ขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสหกรณ์, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อมรลักษณ์ ปรีชาหาญ. 2535. ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- อนุศักดิ์ จันท์ธมา. 2537. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการแสดงออกในบทบาทของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- อุดม เขยทิววงศ์ และนคร จิโรจพันธ์. 2527. หลักและวิธีการสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอเดียสโตร์.
- อุทัย นีรัญโต. 2519. สังคมจิตวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอเดียสโตร์.
- อำนาจ ธีรวนิช. 2527. สหกรณ์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- อัญชลี เจ็งเจริญ. 2534. บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของเกษตรกร: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรแจ้ห่มเมืองปาน. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง" ความพึงพอใจของสมาชิกต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด " ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ประกอบการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา เศรษฐศาสตร์สหกรณ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....กลุ่มที่.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

วัน.....เดือน.....ปี..... รหัสคอมพิวเตอร์

แบบสัมภาษณ์เลขที่..... [] [] []

ID 1 2 3

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

1. เพศ () 1. ชาย []
() 2. หญิง 4
2. อายุ.....ปี () 1. ต่ำกว่า 36 ปี []
() 2. 36 – 50 ปี 5
() 3. 51 – 65 ปี
() 4. 65 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา () 1. ไม่ได้รับการศึกษา []
() 2. ระดับประถมศึกษา 6
() 3. ระดับมัธยมศึกษา
() 4. ระดับอาชีวศึกษา
() 5. ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
4. สถานภาพสมรส () 1. โสด []
() 2. สมรส 7
() 3. หม้าย
() 4. หย่าร้าง

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน []
- () 1. 1-2 คน 8
- () 2. 3-4 คน
- () 3. 5-6 คน
- () 4. มากกว่า 6 คน
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในภาคการเกษตรอายุระหว่าง 13-65 ปี.....คน []
- () 1. 1-2 คน 9
- () 2. 3-4 คน
- () 3. 5-6 คน
- () 4. มากกว่า 6 คน
7. ลักษณะการถือครองและพื้นที่ทำการเกษตร รวมทั้งหมด...../.....ไร่ [] [] [] []
- 10 11 12 13
- () 1. เป็นของตนเองทั้งหมด จำนวน...../...../.....ไร่ [] [] [] []
- 14 15 16 17
- () 2. เช่าทั้งหมด จำนวน...../...../.....ไร่ [] [] [] []
- 18 19 20 21
- () 3. ทำฟรี จำนวน...../...../.....ไร่ [] [] [] []
- 22 23 24 25
8. รายได้นอกภาคการเกษตร (อาชีพรอง)ในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท [] [] [] [] []
- 26 27 28 29 30 31
- () 1. รับจ้างทั่วไป มีรายได้.....บาท [] [] [] [] []
- 32 33 34 35 36
- () 2. ค้าขาย มีรายได้.....บาท [] [] [] [] []
- 37 38 39 40 41

() 3. หัตถกรรมครัวเรือนมีรายได้.....บาท [] [] [] [] []

42 43 44 45 46

() 4. อื่น ๆ (ระบุ).....มีรายได้.....บาท [] [] [] [] []

47 48 49 50 51

9. รายได้ภาคการเกษตรที่เป็นเงินสดในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท

[] [] [] [] [] []

52 53 54 55 56 57

9.1 รายได้จากการปลูกพืช

ชนิดพืช	พันธุ์	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต ต่อไร่	ผลผลิต ทั้งหมด	ผลผลิต เพื่อขาย	ราคา ต่อ หน่วย	มูลค่า (บาท)
1.ข้าว							[] [] [] [] [] [] 58 59 60 61 62 63
							[] [] [] [] [] [] 64 65 66 67 68 69
2.พืชไร่							[] [] [] [] [] [] 70 71 72 73 74 75
							[] [] [] [] [] [] 76 77 78 79 80 81
3.พืชผัก							[] [] [] [] [] [] 82 83 84 85 86 87
							[] [] [] [] [] [] 88 89 90 91 92 93
4.ไม้ผล							[] [] [] [] [] [] 94 95 96 97 98 99
5.อื่นๆ							[] [] [] [] [] [] 100 101 102 103 104 105
รวม							[] [] [] [] [] [] 106 107 108 109 110 111

9.2 รายได้จากการเลี้ยงสัตว์

ชนิดสัตว์	พันธ์	ขนาด การผลิต	ผลผลิต ทั้งหมด	ผลผลิต เพื่อขาย	ราคาต่อ หน่วย	มูลค่า (บาท)
1. สัตว์ปีก						[] [] [] [] [] [] 112 113 114 115 116 117
2. สุกร						[] [] [] [] [] [] 118 119 120 121 122 123
3. โคเนื้อ						[] [] [] [] [] [] 124 125 126 127 128 129
4. โคนม						[] [] [] [] [] [] 130 131 132 133 134 135
5. ประมง						[] [] [] [] [] [] 136 137 138 139 140 141
รวม						[] [] [] [] [] [] 142 143 144 145 146 147

10. ท่านถือหุ้นสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด จำนวน.....หุ้น [] [] [] []

- () 1. ต่ำกว่า 50 หุ้น 149 150 151 152
 () 2. 51 – 100 หุ้น
 () 3. 101 – 150 หุ้น
 () 4. 151 – 200 หุ้น
 () 5. 201 หุ้นขึ้นไป

11. ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด มาเป็นเวลา.....ปี [] []

- () 1. 1 – 5 ปี 153 154
 () 2. 6 – 10 ปี
 () 3. 11 – 15 ปี
 () 4. 16 – 20 ปี
 () 5. มากกว่า 20 ปี

12. ใช้จ่ายในครัวเรือน (นอกภาคการเกษตร)

ค่า อาหาร	ค่า รักษา	เครื่อง นุ่งห่ม	การศึกษา	เดินทาง	ทำบุญ	พัก ผ่อน	รวม (บาท)
							[] [] [] [] [] [] 155 156 157 158 159 160

13. ใช้จ่ายในภาคการเกษตร จำนวน.....บาท

13.1 ใช้จ่ายในการปลูกพืชในรอบปีที่ผ่านมา

ชนิด พืช	ค่าใช้จ่ายน่วย			ยา ปราบ ศัตรูพืช	ค่า พันธุ์	ค่า แรง งาน	ค่า เช่า	อื่นๆ	รวม (บาท)
	สูตร	จำนวน	เงิน						
1.ข้าว									[] [] [] [] [] [] 161 162 163 164 165 166
									[] [] [] [] [] [] 167 168 169 170 171 172
2.พืช ไร่									[] [] [] [] [] [] 173 174 175 176 177 178
3.พืช ผัก									[] [] [] [] [] [] 179 180 181 182 183 184
4.ไม้ ผล									[] [] [] [] [] [] 185 186 187 188 189 190
รวม									[] [] [] [] [] [] 191 192 193 194 195 196

13.2 กระจายในการเลี้ยงสัตว์ในรอบปีที่ผ่านมา

ชนิดสัตว์	ค่า อาหาร	ค่ายา	ค่าพันธุ์	ค่าแรงงาน	อื่นๆ	รวม
1. สัตว์ปีก						[] [] [] [] [] [] 197 198 199 200 201 202
2. สุกร						[] [] [] [] [] [] 203 204 205 206 207 208
3. โคเนื้อ						[] [] [] [] [] [] 209 210 211 212 213 214 .
4. ประมง						[] [] [] [] [] [] 215 216 217 218 219 220
รวม						[] [] [] [] [] [] 221 222 223 224 225 226

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตร
เวียงชัย จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อก)

1. ท่านเคยรับบริการเงินกู้หรือไม่ (ถ้าไม่เคยข้ามไปตอบข้อ 8) []

() 1. เคย 4

() 2. ไม่เคย

2. จำนวนเงินกู้.....บาท [] [] [] [] [] []

5 6 7 8 9 10

3. ท่านกู้เงินประเภท []

() 1. ระยะสั้น 11

() 2. ปานกลาง

() 3. ระยะสั้นและปานกลาง

4. ท่านรับบริการเงินกู้ในรูปแบบ []
 () 1. เงินสด 12
 () 2. วัสดุการเกษตร
 () 3. เงินสดและวัสดุการเกษตร
5. วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน []
 () 1. เพื่อการผลิต 13
 () 2. เพื่อการบริโภค
 () 3. สร้างหรือต่อเติมบ้าน
 () 4. ค่าขาย
 () 5. ซื้อที่ดิน
 () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....
6. ท่านได้ชำระเงินกู้ตามกำหนดเวลาหรือไม่อย่างไร []
 () 1. ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา 14
 () 2. ชำระบางส่วน
 () 3. ไม่สามารถชำระหนี้ได้
7. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา []
 () 1. ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ 15
 () 2. ผลผลิตเสียหาย
 () 3. ราคาผลผลิตตกต่ำ
 () 4. เอาเงินไปใช้อย่างอื่นก่อน
 () 5. ยังไม่ให้ผลผลิตหรือผลผลิตออกไม่ทัน
 () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

8. แหล่งเงินกู้ของท่านที่นอกเหนือจากสหกรณ์ ฯ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญที่สุด []
- () 1. ธนาคารพาณิชย์ 16
- () 2. พ่อค้า – นายทุน
- () 3. ญาติพี่น้อง
- () 4. เพื่อนบ้าน
- () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
9. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านไม่ใช้บริการเงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด []
- () 1. วงเงินกู้น้อย 17
- () 2. อัตราดอกเบี้ยสูง
- () 3. ขั้นตอนมาก
- () 4. กู้นอกระบบ
- () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
- ธุรกิจออมทรัพย์ (รับฝากเงิน)**
10. ท่านเคยฝากเงินกับสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดหรือไม่ (ถ้าไม่เคยข้ามไปตอบข้อ 21) []
- () 1. เคย 29
- () 2. ไม่เคย
11. ท่านเคยฝากเงินกับสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดประเภทใด []
- () 1. ฝากออมทรัพย์พิเศษ 30
- () 2. ฝากออมทรัพย์
- () 3. ฝากทั้ง 2 ประเภท
12. นอกจากท่านฝากเงินกับสหกรณ์แล้ว ท่านฝากเงินกับสถาบันการเงินใดมากที่สุด []
- () 1. ธนาคารพาณิชย์ 31
- () 2. อื่น ๆ (ระบุ).....

13. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านฝากเงินกับสถาบันอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์ []
 () 1. อัตราดอกเบี้ยสูง 32
 () 2. ขั้นตอนน้อยไม่ยุ่งยาก
 () 3. เคยฝากมาก่อนเป็นสมาชิก
 () 4. สะดวกในการฝาก – ถอน
 () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

14. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านไม่ฝากเงินกับสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด []
 () 1. ฝากธนาคาร 33
 () 2. อัตราดอกเบี้ยต่ำ
 () 3. ขั้นตอนมากเกินไป
 () 4. ไม่มีเงิน
 () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

ธุรกิจซื้อ

15. ท่านเคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดหรือไม่ (ถ้าไม่เคยข้ามไปตอบข้อ 13)[]
 () 1. เคย 18
 () 2. ไม่เคย
16. ท่านเคยซื้อสินค้าประเภทใด []
 () 1. วัสดุอุปกรณ์การเกษตร 19
 () 2. สินค้าอุปโภคบริโภค
 () 3. วัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค
17. เหตุผลที่สำคัญที่ท่านซื้อสินค้าของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด []
 () 1. ใกล้บ้าน หรือเดินทางสะดวก 20
 () 2. ราคาถูก
 () 3. สินค้าคุณภาพดี หรือตรงกับความต้องการ
 () 4. บริการขายเชื่อ

- () 5. ต้องการอุดหนุนสหกรณ์
- () 6. ต้องการเงินเฉลี่ยคืน
- () 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

18. ท่านเคยซื้อสินค้าจากแหล่งใดมากที่สุดนอกเหนือจากสหกรณ์ []
- () 1. ร้านค้าในหมู่บ้าน 21
 - () 2. ร้านค้าในชุมชนที่ใกล้หมู่บ้าน
 - () 3. ในตัวเมือง

19. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นที่นอกเหนือจากสหกรณ์ []
- () 1. ใกล้บ้าน หรือเดินทางสะดวก 22
 - () 2. ราคาถูก
 - () 3. สินค้าคุณภาพดี หรือตรงกับความต้องการ
 - () 4. ชนิดสินค้ามีให้เลือกมาก
 - () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

ธุรกิจขาย

20. ท่านเคยขายผลผลิตผ่านสหกรณ์หรือไม่ []
- () 1. เคย 23
 - () 2. ไม่เคย

21. ผลผลิตการเกษตรที่ท่านเคยขายผ่านสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด []
- () ข้าว 24
 - () ข้าวโพด [] 25
 - () อื่น ๆ (ระบุ)..... [] 26

22. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านขายผลผลิตให้แหล่งอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์ []
- () 1. ราคาดี 27
- () 2. ขั้นตอนน้อยไม่ยุ่งยาก
- () 3. สหกรณ์ไม่รับซื้อ
- () 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

23. ผลผลิตนอกจากท่านขายผ่านสหกรณ์แล้วท่านขายให้กับใครมากที่สุด []
- () 1. ขายพ่อค้าที่ไปรับซื้อถึงหมู่บ้าน 28
- () 2. พ่อค้าคนกลางในหมู่บ้าน
- () 3. ขายให้พ่อค้าคนกลางในชุมชนใกล้บ้าน
- () 4. ขายปลีกด้วยตนเอง
- () 5. ขายให้พ่อค้าคนกลางในเมือง

การส่งเสริมอาชีพ

24. ท่านเคยได้รับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจากสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัดหรือไม่ []
- () 1. เคย 29
- () 2. ไม่เคย

25. ท่านเคยได้รับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจากสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด โดยผ่านใครมากที่สุด []
- () 1. คณะกรรมการดำเนินการ 30
- () 2. ฝ่ายจัดการ
- () 3. สมาชิก
- () 4. ประธานกลุ่มสมาชิก
- () 5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

26. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านได้รับมากที่สุด []
- () 1. พันธุ์พืช 31

- () 2. วิธีการเลี้ยงสัตว์
- () 3. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- () 4. การใช้ปุ๋ย
- () 5. วิธีการปลูกพืช
- () 6. สินเชื่อเพื่อการเกษตร
- () 7. ราคาผลิตผล
- () 8. แหล่งปัจจัยการผลิต
- () 9. แหล่งขายผลิตผล
- () 10. อื่น ๆ (ระบุ)

27. ท่านได้รับความรู้ทางการเกษตรจากแหล่งใดมากที่สุดที่นอกเหนือจากที่ได้รับจากสหกรณ์

[]

- () 1. เจ้าพนักงานการเกษตร
- () 2. สิ่งพิมพ์
- () 3. วิทยุกระจายเสียง
- () 4. โทรทัศน์
- () 5. เพื่อนบ้าน
- () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

32

การศึกษาอบรม

28. ท่านเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์หรือไม่

[]

- () 1. เคย
- () 2. ไม่เคย

33

29. ท่านเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์จากใครมากที่สุด

[]

- () 1. คณะกรรมการดำเนินการ
- () 2. ฝ่ายจัดการ
- () 3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์
- () 4. ประธานกลุ่มสมาชิก
- () 5. สมาชิก

34

30. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์โดยวิธีการใดมากที่สุด []
- () 1. อบรม 35
- () 2. ประชุม
- () 3. การติดต่อส่วนบุคคล
- () 4. สิ่งพิมพ์
- () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
31. ท่านได้รับความรู้เรื่องหลักและวิธีการสหกรณ์จากแหล่งใดมากที่สุด []
- () 1. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ 36
- () 2. วิทยุกระจายเสียง
- () 3. โทรทัศน์
- () 4. สิ่งพิมพ์
- () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
32. ท่านเห็นสมควรที่จะให้สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ดำเนินธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน []
- () 1. เห็นด้วย 37
- () 2. ไม่เห็นด้วย
33. ท่านเห็นสมควรที่จะให้สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ดำเนินธุรกิจประกันภัยหรือไม่ []
- () 1. เห็นด้วย 38
- () 2. ไม่เห็นด้วย
34. ท่านเห็นสมควรเพิ่มธุรกิจใดมากที่สุด []
- () 1. ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน 39
- () 2. ธุรกิจการประกันภัย

35. ถ้าสหกรณ์ดำเนินธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน ธุรกิจประกันภัย ท่านคาดว่าจะสามารถเข้าร่วมในธุรกิจดังกล่าวได้หรือไม่ []
- () 1. เข้าร่วม 40
- () 2. ไม่เข้าร่วม

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
เวียงชัย จำกัด กรุณาอ่านข้อความและพิจารณาตัดสินใจว่าท่านพอใจมากที่สุด ถึงพอใจน้อยที่สุด
ตามความเห็นของท่าน โดยขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคำตอบทางขวามือ

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	ระดับของความพึงพอใจ					สำหรับ ผู้วิจัย กรอก
	พอใจ มากที่สุด	พอใจ มาก	พอใจ ปาน กลาง	พอใจ น้อย	พอใจ น้อยที่ สุด	
	5	4	3	2	1	
ธุรกิจสินเชื่อ						
1. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับวงเงินกู้ที่ สหกรณ์ฯ ให้แก่สมาชิกในระดับใด						[] 6
2. ท่านมีความพึงพอใจในระยะเวลาการให้กู้ ของสหกรณ์ฯ ที่มีต่อสมาชิกในระดับใด						[] 7
3. ท่านมีความพึงพอใจในระยะเวลาการชำระ หนี้ให้กับสหกรณ์ฯในระดับใด						[] 8
4. ท่านมีความพึงพอใจในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ของสหกรณ์ฯ ในระดับใด						[] 9
ธุรกิจการซื้อ						
5. ท่านมีความพึงพอใจในประเภทของสินค้า สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกในระดับ ใด						[] 10
6. ท่านมีความพึงพอใจในคุณภาพของสินค้า ที่สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกใน ระดับใด						[] 11
7. ท่านมีความพึงพอใจในปริมาณของสินค้า ที่สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกใน ระดับใด						[] 12
8. ท่านมีความพึงพอใจในราคาของสินค้าที่ สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกในระดับ ใด						[] 13
9. ท่านมีความพึงพอใจในระยะเวลาที่ สหกรณ์ฯ นำสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกใน ระดับใด						[] 14

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด	ระดับของความพึงพอใจ					สำหรับ ผู้วิจัย กรอก
	พอใจ มากที่สุด	พอใจ มาก	พอใจ ปาน กลาง	พอใจ น้อย	พอใจ น้อยที่ สุด	
	5	4	3	2	1	
ธุรกิจการขาย						
10.ท่านมีความพึงพอใจในประเภทของสินค้า ที่สหกรณ์ทำการรวบรวมสินค้าจาก สมาชิกใน ระดับใด						[] 15
11.ท่านมีความพึงพอใจในปริมาณ(โควต้า) ของสินค้าที่สหกรณ์ ทำการรวบรวมจาก สมาชิกใน ระดับใด						[] 16
12.ท่านมีความพึงพอใจในราคาสินค้าที่ สหกรณ์ทำการรวบรวมจากสมาชิกใน ระดับใด						[] 17 [] 18
13. ท่านมีความพึงพอใจในขั้นตอนในการรับ ซื้อสินค้าของสหกรณ์ฯจากสมาชิก ในระดับใด						[] 19
ธุรกิจออมทรัพย์(รับฝากเงิน)						[] 20
14.ท่านมีความพึงพอใจในอัตราดอกเบี้ยเงิน ฝากที่สหกรณ์ฯจ่ายให้สมาชิกในระดับใด						[] 21
15.ท่านมีความพึงพอใจในโครงการส่งเสริม การออมทรัพย์ของสหกรณ์ฯในระดับใด						[] 22
16.ท่านมีความพึงพอใจในด้านบริการ รับฝากเงินของสหกรณ์ฯในระดับใด						[] 23
การศึกษาอบรมและการส่งเสริมอาชีพ						[] 24
17.ท่านมีความพึงพอใจในการให้บริการด้าน ข่าวสารข้อมูลการเกษตรของสหกรณ์ฯใน ระดับใด						[] 25
18.ท่านมีความพึงพอใจในการจัดทำแปลง สาธิตของสหกรณ์ฯในระดับใด						[] 26
19.ท่านมีความพึงพอใจในการแนะนำความรู้ ด้านการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ของสหกรณ์ ในระดับใด						[] 27

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรวิเชียรชัย จำกัด	ระดับของความพึงพอใจ					สำหรับผู้วิจัย กรอก
	พอใจ มากที่สุด	พอใจ มาก	พอใจ ปาน กลาง	พอใจ น้อย	พอใจ น้อยที่ สุด	
	5	4	3	2	1	
20.ท่านมีความพึงพอใจในการส่งเสริมอาชีพ ของสหกรณ์ในระดับใด						[] 25
21.ท่านมีความพึงพอใจในการเผยแพร่ความรู้ ด้านหลักการสหกรณ์ฯของสหกรณ์ฯใน ระดับใด						[] 26
22.ท่านมีความพึงพอใจในการให้บริการ ศึกษาอบรมหลักการสหกรณ์ฯของสหกรณ์ ในระดับใด						[]

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญและข้อเสนอแนะตามความคิดของท่านในการดำเนินธุรกิจ
ของสหกรณ์

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านสมาชิก.....
2. ปัญหาและอุปสรรคด้านคณะกรรมการดำเนินการ.....
3. ปัญหาและอุปสรรคด้านฝ่ายจัดการ.....
4. ปัญหาและอุปสรรคด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์.....
5. ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก ข
ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

	MEAN	MD	LSD	SE	LSD (0.05)	LSD (0.01)
GRP1 – GRP2	4.670-4.29	0.374	>0.101**	0.0390	0.0765	0.101**
GRP1 – GRP5	4.670-4.33	0.331	>0.101**	0.0390	0.0765	0.101**
GRP1 – GRP3	4.670-4.47	0.192	>0.101**	0.0390	0.0765	0.101**
GRP1 – GRP4	4.670-4.5	0.168	>0.101**	0.0390	0.0765	0.101**
GRP4 – GRP2	4.502-4.29	0.206	>0.100**	0.0389	0.0763	0.100**
GRP4 – GRP5	4.502-4.33	0.164	>0.100**	0.0389	0.0763	0.100**
GRP4 – GRP3	4.502-4.47	0.024	>0.100 ^{ns}	0.0389	0.0763	0.100 ^{ns}
GRP3 – GRP2	4.478-4.29	0.182	>0.100**	0.0389	0.0763	0.100**
GRP3 – GRP5	4.478-4.33	0.139	>0.100**	0.0389	0.0763	0.100**
GRP5 – GRP2	4.339-4.29	0.043	>0.100 ^{ns}	0.0389	0.0763	0.100 ^{ns}

หมายเหตุ: ** หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ns หมายถึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ภาคผนวก ค
เกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานของสหกรณ์ในภาคการเกษตร

เกณฑ์ชีวิตมาตรฐานของสหกรณ์ในภาคการเกษตร

1. เป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่อง และมีรอบการดำเนินธุรกิจมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับตั้งแต่วันจดทะเบียนสหกรณ์
2. เป็นสหกรณ์ที่มีการจัดทำบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบัน
3. เป็นสหกรณ์ที่ไม่มีการทุจริต หรือ หากกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือพนักงานอื่นของสหกรณ์ ทำให้เกิดความเสียหายแต่สหกรณ์ได้ร้องทุกข์แล้ว
4. เป็นสหกรณ์ที่ไม่ค้างชำระค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
5. หากเป็นสหกรณ์ที่กู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือธนาคารออมสินต้องใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ และชำระเงินกู้โดยไม่บิดพลิ้ว
6. สหกรณ์ใดได้รับความช่วยเหลือปัจจัยพื้นฐานจากทางราชการ สหกรณ์ต้องใช้ประโยชน์จากปัจจัยพื้นฐานนั้นแล้ว
7. สหกรณ์ต้องมีกำไรสุทธิของสหกรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ของปริมาณธุรกิจในปีบัญชีล่าสุด
8. สหกรณ์ต้องมีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดในปีบัญชีล่าสุด
9. สหกรณ์ต้องมีสมาชิกสหกรณ์มาทำธุรกิจการขายกับสหกรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดในปีบัญชีล่าสุด
10. สหกรณ์ต้องมีสมาชิกสหกรณ์มาทำธุรกิจสินเชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของสมาชิกทั้งหมดในปีบัญชีล่าสุด
11. สหกรณ์ต้องมีสมาชิกสหกรณ์มาฝากเงินกับสหกรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดในปีบัญชีล่าสุด
12. สหกรณ์ต้องมีทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นจากการถือหุ้นเพิ่มในปีก่อนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
13. สหกรณ์ต้องมีสมาชิกสหกรณ์ที่เป็นหนี้เกินกำหนดเวลาชำระไม่เกินร้อยละ 20 ของสมาชิกสหกรณ์ที่กู้เงินทั้งหมดในปีบัญชีล่าสุด
14. มีการดำเนินงานโครงการออมทรัพย์
15. สหกรณ์ต้องมีเงินสำรองเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรของปีก่อนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

16. อัตราดอกเบี้ยค้างชำระต่อดอกเบี้ยพึงชำระของธุรกิจสินเชื่อไม่เกินร้อยละ 15
ในปีบัญชีล่าสุด

17. เงินปันผลตามหุ้นของสหกรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 ในปีบัญชีล่าสุด

หมายเหตุ 1. สหกรณ์มาตรฐานต้องเป็นสหกรณ์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ครบทั้ง 17 ข้อจะขาดข้อหนึ่งข้อใดไม่ได้

2. โครงการออมทรัพย์ หมายถึง โครงการที่ระดมเงินออมจากสมาชิกสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น โครงการสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งเป็นโครงการที่ระดมเงินออมจากสมาชิกสหกรณ์ และมีกำหนดไถ่ถอนคืนตามระยะเวลา แต่การฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์กับสหกรณ์ในรูปแบบเงินฝากเผื่อเรียก เงินฝากประจำ ไม่ใช่ความหมายของโครงการของออมทรัพย์

ภาคผนวก ง
ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด จัดตั้งขึ้นมาในปี พ.ศ. 2521 เนื่องจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจในสมัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรชาวไร่ ชาวนา ทั่ว ๆ ไป ยากจนประสบกับปัญหา ขาดแหล่งเงินทุนที่จะนำมาเป็นทุนในการประกอบอาชีพในด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีไม่เพียงพอ รวมถึงการที่จะนำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายก็ไม่ได้รับราคาที่เป็นธรรมเท่าที่ควร มักจะถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาอยู่เสมอ

ในเขตการปกครองของกิ่งอำเภอเวียงชัยในสมัยนั้น การคมนาคมติดต่อกันในระหว่างหมู่บ้านในแต่ละตำบล ค่อนข้างทุรกันดาร ลำบาก ไปมาหาสู่กันลำบากมาก กอปรกับกิ่งอำเภอเวียงชัย ยังไม่มีสหกรณ์การเกษตร ด้วยความต้องการแหล่งเงินทุนและความจำเป็นดังกล่าว จึงมีเกษตรกรบางส่วนที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก ของสหกรณ์เมืองเวียงชัย จำกัด ด้วยเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้ น.อ. สุวรรณ นวลศรีฉาย รวบรวมรายชื่อเกษตรกรขึ้นมาคณะหนึ่งรวม 10 คน

1. น.อ. สุวรรณ นวลศรีฉาย (ประธานจัดตั้ง)
2. นายอ้าย บั้งเงิน
3. นายหน่อแก้ว อนุวัน
4. นายอู่น ศรีกันไชย
5. นายน้อย จันทรสุภาเสน
6. นายอ้าย ทาบุญสม
7. นายอุปแก้ว สุขเกษม
8. นายปิ่น จันทรสุข
9. นายเสาร์ ไชยประภา
10. นายสมฤทธิ์ นารี

ได้ร่วมกันปรึกษาหารือเกี่ยวกับความเดือดร้อนของเกษตรกร จึงหาทางออกโดยการรวบรวมรายชื่อทั้ง 10 คน ยื่นคำร้อง ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร ชื่อ สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ซึ่งในขณะนั้นคณะผู้จัดตั้งได้รวบรวมสมาชิกผู้แรกตั้งได้ทั้งหมด จำนวน 205 คน มีทุนเรือนหุ้นทั้งหมด 10,200 บาท เป็นผลสำเร็จ โดยเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2521 เป็นต้นมา

โดยมี น.อ. สุวรรณ นวลศรีฉาย เป็นประธานคณะกรรมการคนแรก และในฝ่ายจัด

การก็มี นายอุดม ทองสถิตย์ เป็นผู้จัดการสหกรณ์คนแรกเช่นกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่คอยกำกับดูแลสหกรณ์แห่งนี้ในขณะนั้น ก็คือ นายประยูร อุปันันท์ ซึ่งดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอคนแรกของกิ่งอำเภอเวียงชัย ส่วนอาคารสำนักงานสหกรณ์นั้น สหกรณ์ได้เช่าบ้านของนางแก้ว (ไม่ทราบนามสกุล) ในราคาเช่าเดือนละ 1,200 บาท จากนั้นต่อมาในปี พ.ศ.2524 คณะกรรมการชุดที่ 5 ได้สังเกตเห็นว่าสหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้ขยายธุรกิจเพิ่มขึ้นหลายอย่าง อีกทั้งมีสมาชิกเพิ่ม มากขึ้นทำให้สมาชิกที่มาติดต่อธุรกิจกับสหกรณ์ไม่สะดวกเพราะสถานที่แออัดคับแคบ จึงมีมติให้สหกรณ์ซื้อที่ดิน จำนวน 1 แปลง ที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่ที่บ้านดอนเรือง (แปลงปัจจุบันนี้) ตำบลเมืองชุม จำนวนเนื้อที่ 5/-/10 ไร่ ในราคา 26,000 บาท สมาชิกที่มีความศรัทธาสหกรณ์จึงร่วมใจกันบริจาคเงินสมทบทุนซื้อซึ่งรวมได้ทั้งหมดเป็นเงิน 14,640 บาท เงินส่วนที่ขาดไป สหกรณ์เป็นผู้จ่ายเงินซื้อทั้งหมด

ต่อมาในปี พ.ศ.2525 คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้มีมติให้สร้างอาคารสำนักงานขึ้นบนที่ดินแปลงที่สหกรณ์ซื้อนี้เป็นลักษณะอาคารครึ่งไม้ปูน 4 คูหา (อาคารหลังเดิมที่ทุบไปแล้ว) ในราคา 120,000 บาท ในการก่อสร้างอาคารสำนักงานในครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกเป็นอย่างดี โดยร่วมกันบริจาคเงินสมทบทุนสร้างรวมเป็นเงินทั้งหมดถึง 57,450 บาท สหกรณ์การเกษตรเวียงชัย จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจติดต่อกันเรื่อยมา และประสบผลสำเร็จมาโดยตลอด จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2534 – 2535 สหกรณ์ประสบปัญหาทุจริตภายในของสหกรณ์เองทำให้สถานะทางการเงินของสหกรณ์ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เงินสดหมุนเวียนมีไม่เพียงพอ ที่จะให้สมาชิกกู้กลับไปลงทุนอีก สมาชิกนำเงินมาชำระหนี้ก็ไม่มีการตัดชำระหนี้ให้เป็นปัจจุบัน สมาชิกส่งชำระหนี้สัญญาเดิมหมดสิ้นแล้วก็ไม่สามารถที่จะกู้คืนได้ ทำให้สมาชิกเดือดร้อน สมาชิกเสื่อมศรัทธาในตัวสหกรณ์ มีการลาออกไปเข้า ธ.ก.ส. เป็นจำนวนมาก ไม่สามารถปิดบัญชีประจำปีได้ ไม่สามารถประชุมใหญ่สามัญประจำปีได้ตามกำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งตัวแทนเข้ามาดูแลแก้ไขปัญหาในขณะนั้น ธ.ก.ส.สั่งให้ระงับการเบิกรับเงินกู้ โดยตั้งเงื่อนไขให้สหกรณ์แก้ไขปัญหภายในให้เป็นที่พอใจเสียก่อน คณะกรรมการจึงมีมติเลิกจ้างผู้จัดการสหกรณ์ และพนักงานสหกรณ์อีกหลายตำแหน่ง มีการดำเนินคดีผู้ที่เกี่ยวข้องในการทุจริต และให้ขาดใช้ค่าเสียหายให้กับสหกรณ์จนครบถ้วน ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยจนเป็นที่น่าพอใจของ ธ.ก.ส. และผู้ตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

เหตุการณ์ในครั้งนั้นเปรียบเสมือนฝันร้ายที่ผ่านมายังสหกรณ์ จนกระทั่งถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2536 เป็นต้นมา ทุกสิ่งทุกอย่างเริ่มเข้าสู่สภาพปกติ สหกรณ์มีคณะกรรมการชุดใหม่ มีผู้จัดการสหกรณ์คนใหม่จนถึงปัจจุบัน

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – สกุล : นางสาวกรรณิการ์ อินทรทิพย์
- วัน เดือน ปีเกิด : 21 พฤศจิกายน 2494
- จังหวัดที่เกิด : เชียงราย
- วุฒิการศึกษา : - มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2509
- มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ โรงเรียนพานิชยการสันติราษฎร์ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2513
- ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต (สส.บ.) สาขาส่งเสริมสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2533
- ประวัติการทำงาน - ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเมืองเชียงรายสาม จำกัด พ.ศ.2514–2520
- เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 – 3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. 2520 – 2528
- เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 4 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดน่าน กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. 2528-2532
- เจ้าพนักงานส่งเสริมสหกรณ์ 5 นิคมสหกรณ์สวรรคโลก กรมส่งเสริมสหกรณ์ จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2532-2535
- สหกรณ์อำเภอบ้านหลวง (เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 6-7) จังหวัดน่าน กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. 2535-2540
- สหกรณ์อำเภอเวียงชัย (เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7) จังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ.2540-2542
- สหกรณ์อำเภอแม่สรวย (เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7) จังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. 2543-ปัจจุบัน